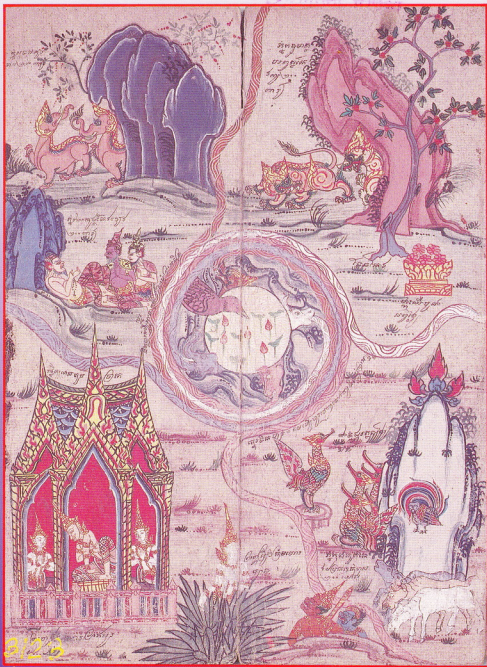

294 ๒๒๒๒
๓๓๓๓-๓๓

ไตรภูมิฉบับภาษาเขมร

หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
จัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๓๐

หอสมุดแห่งชาติ
หอสมุดแห่งชาติกาญจนาภิเษก ถนนราชดำเนินกลาง

ไตรภูมิ

ไตรภูมิฉบับภาษาเขมร

นายอำเภอ คำโท

ผู้แปล

หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๓๐

ไครภูมิฉบับภาษาเขมร

นายอำเภอ คำโท แปล

เอกสารวิชาการหอสมุดแห่งชาติ อันดับที่ ๔/๒๕๓๐

เลขหมู่หนังสือ ๒๙๔. ๓๑๒๓

ISBN 974-7920-94-8

หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

พุทธศักราช ๒๕๓๐

เลขที่

๙๙3

พว. 30

003783

ผู้อำนวยการโครงการ

ร้อยเอกหญิงประนอม บุญญางาม

เลขที่

294-3123

๓1944 ๗

ผู้อำนวยการกองหอสมุดแห่งชาติ

บรรณาธิการฝ่ายจัดพิมพ์

นายทรงวิทย์ แก้วศรี

เลขที่ ๓๖.๓๐.๕.๓๐๕๒๗

ประธานคณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือหอสมุดแห่งชาติ

บรรณาธิการฝ่ายวิชาการ

นางสาวก่องแก้ว วีระประจักษ์

คณะทำงาน

นางสาวนิยดา

ทาสุดนธ์

นายประภาส

สุระเสน

นายเทม

มีเต็ม

นายอำเภอ

คำโท

นายเกษียร

มะปะโม

นายสุวัฒน์

โกพลรัตน์

นางวิภา

เฉลิมวัฒน์

นางสาวพรวิมล

เกษมสำราญ

นางสาววัชรินทร์

หะสิทธิ์เวช

นางสาวโคมทอง

จงเจริญสุข

ผู้ออกแบบปก

นางสาวศุภรางค์ ดวงแก้ว

ผู้ถ่ายภาพ

นางสาวจันทร์ฉาย

พงศ์ชัยศรีกุล

นางสาวบุบผา

สารมาศ

พิมพ์ที่ บริษัท อมรินทร์ พรินติ่ง กรุ๊ป จำกัด

๔๑๓/๒๗ - ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ บางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ โทร. ๔๒๔๒๘๐๐ - ๑

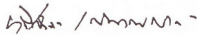
นายชูเกียรติ อุทกะพันธุ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๓๐

คำนำ

คัมภีร์ไตรภูมิฉบับภาษาเขมรนี้ เป็นคัมภีร์ที่อธิบายถึงภูมิและกำเนิดต่าง ๆ ทั้งในเทวโลก มนุษย-
โลก และยมโลก คล้ายกับหนังสือไตรภูมิฉบับภาษาไทยซึ่งมีอยู่ในหอสมุดแห่งชาติ จำนวนหลายเล่ม
นอกจากนี้ ยังมีการกล่าวถึงชื่อเมือง ชื่อสัตว์ และชื่อต้นไม้ต่าง ๆ ทั้งที่มีชื่ออยู่ในวรรณคดีและนอก
วรรณคดี เป็นเอกสารที่ให้ความรู้ทั้งทางคติโลกและคติธรรมเป็นอย่างดี ซึ่งหาได้ยากอีกเล่มหนึ่ง

กรมศิลปากรได้มอบหมายให้ นายอำเภอ คำโท นักภาษาโบราณ งานบริการหนังสือภาษา
โบราณ กองหอสมุดแห่งชาติ อ่านและแปลข้อความในหนังสือไตรภูมินี้ออกมาเป็นอักษรไทยและภาษา
ไทย เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหนังสือไตรภูมิเขมรและไทย ทั้งในแง่ลีลาการแต่ง
สำนวน และบรรยายความ รวมทั้งภาพเขียนก็คล้าย ๆ กัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดี
ทั้งสองชาติ

ดังนั้น กรมศิลปากรหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้คงจะเป็นคู่มือทางวิชาการที่มีคุณค่าอีก
เล่มหนึ่งในบรรดาเอกสารโบราณที่มีอยู่ในหอสมุดแห่งชาติของเรา

(นายทวีศักดิ์ เสนาณรงค์)
อธิบดีกรมศิลปากร

หอสมุดแห่งชาติ

มิถุนายน ๒๕๓๐

คำชี้แจงของผู้แปล

ในหอสมุดแห่งชาติมีหนังสือไตรภูมิอยู่หลายเล่ม ซึ่งแต่ละเล่มก็มีการเขียนบรรยายความในลักษณะเดียวกัน และนอกจากมีหนังสือไตรภูมิภาษาไทยแล้ว ยังมีหนังสือไตรภูมิฉบับภาษาเขมรรวมอยู่ด้วยอีกหนึ่งเล่ม สำหรับหนังสือไตรภูมิฉบับภาษาเขมรฉบับนี้ เมื่อได้เปรียบเทียบกับหนังสือไตรภูมิฉบับภาษาไทยแล้ว ก็เห็นว่ามีการเขียนภาพและบรรยายข้อความคล้ายคลึงกับไตรภูมิของไทยเกือบทุกอย่าง

หนังสือไตรภูมิ เป็นหนังสือที่กล่าวถึงภูมิทั้ง ๓ ได้แก่ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ กามภูมิ หมายถึง สถานที่ของผู้ท่องเที่ยวอยู่ในกาม ซึ่งหมายรวมทั้งเทวดา มนุษย์ นรก เปรต อสุรกาย และสัตว์เดรัจฉาน รูปภูมิ หมายถึง สถานที่ของเจ้าพวกรพรมมีรูปเรียกว่า รูปพรหม อรุภูมิ หมายถึง สถานที่ของเจ้าพวกรพรมไม่มีรูปเรียกว่า อรุปรพรม

เกี่ยวกับการแปลหนังสือไตรภูมิฉบับภาษาเขมรนี้ ตอนแรกได้ทำการถอดตัวอักษรขอมจากต้นฉบับออกมาเป็นอักษรไทย ตอนที่สองได้ทำการแปลภาษาเขมรออกมาเป็นภาษาไทยอีกที สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเรื่องราวหรือข้อความในหนังสือนี้ นอกจากดูคำแปลแล้ว จะต้องดูรูปภาพและตัวอักษรขอมจากรูปถ่ายที่เป็นต้นฉบับด้วย ทั้งนี้เพราะการเขียนแผนที่ซึ่งมีอยู่ตอนท้ายในหนังสือไตรภูมิเขมรนี้ยังมีความสับสนอยู่ โดยเฉพาะการกล่าวถึงชื่อเมืองและกำเนิดต่าง ๆ นั้น ไม่ทราบว่าเป็นหนังสือเล่มนี้เขียนติดต่อกันอย่างไร จะว่าเขียนเรียงบรรทัดก็มีใช่ หรือจะว่าเขียนต่อเนื่องมาก็มีเชิง เพราะเขียนตรงโน้นคำหนึ่ง ตรงนี้คำหนึ่งจนไม่อาจจับความได้ว่าเขียนคำไหนก่อนและคำไหนหลัง

เมื่อเป็นเช่นนี้ การถอดตัวอักษรขอมมาเป็นอักษรไทย จึงเขียนคำต่าง ๆ โดยการเรียงบรรทัดจากซ้ายไปขวาตลอด ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ศึกษาในการตรวจดูศัพท์หรือคำต่าง ๆ จากแผนที่ของหนังสือเล่มนี้ด้วย สำหรับคำที่เป็นชื่อเมืองโบราณ ถ้ารู้จักชื่อก็จะเขียนสะกดการันต์เหมือนการเขียนคำปัจจุบัน แต่ถ้าไม่รู้จักก็จะเขียนทับศัพท์ไว้.

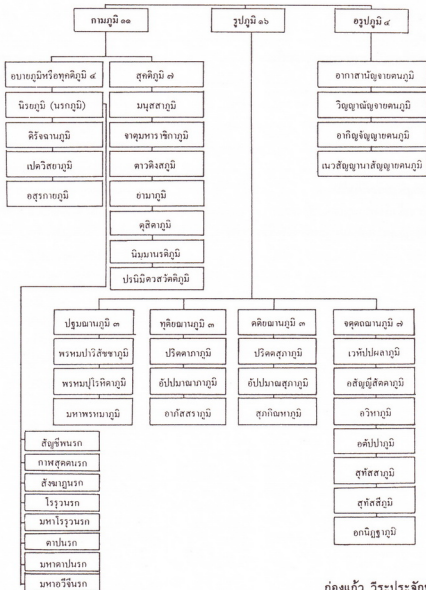
สารบัญ

คำนำ.....	(๓)
คำชี้แจงของผู้แปล.....	(๔)
คำแปลไตรภูมิฉบับภาษาเขมร.....	๑
อรุปรพรม ๔.....	๑
เนวสัญญานาสัญญายตนภูมิ.....	๗
อาภิญญายตนภูมิ.....	๘
วิญญาณัญจายตนภูมิ.....	๙
อากาศาณัญจายตนภูมิ.....	๙
รูปพรหม ๑๖.....	๑๒
อกนิฏฐพรหม.....	๑๒
สุทิสสรพรหม.....	๑๓
สุทิสสาพรหม.....	๑๓
อตัปปาพรหม.....	๑๔
อวิหาพรหม.....	๑๔
อสังขยีสัตตาพรหม.....	๑๕
เวทปผลาพรหม.....	๑๕
ปริตตสุภาพรหม.....	๑๖
อัปปมาณสุภาพรหม.....	๑๖
สุภกิณหาพรหม.....	๑๖
ปริตตาภาพรหม.....	๑๗
อัปปมาณภาพรหม.....	๑๗
อาภัสสราพรหม.....	๑๗
พรหมปาริธชชา.....	๑๘
พรหมปุโรหิตา.....	๑๘
มหาพรหม.....	๑๘
โลกมาวจรสวรรค์ ๖.....	๑๙
ปรนิมมิตวสวัตตี.....	๑๙
นิมมานรดี.....	๒๐
ดุสิต.....	๒๑
ยามา.....	๒๑

ดาวดึงส์.....	๒๒
จาตุมหาราชิกา.....	๒๒
พระราหู.....	๒๒
ภูเขา ๙ เทือกมีภูเขาพระสุเมรุเป็นต้น.....	๒๒
วิมานครุฑ.....	๒๖
วิมานอสูร.....	๒๖
สระอินคาค.....	๓๐
เปรต ๑๒ ตระกูล.....	๓๒
ยมโลก.....	๓๒
นรกมีสัตตชีวนรกเป็นต้น.....	๓๓
พระพุทธเจ้ามีพระกฤษณะเป็นต้น.....	๓๘
แผนที่ประเทศไทยและประเทศอื่น ครั้งโบราณ.....	๓๙
คำถ่ายทอดไตรภูมิฉบับภาษาเขมร	๖๕
อรุปรพรม ๔ ชั้น.....	๖๕
เนวสัตตญาณาสัตตญาณตนภูมิ.....	๖๕
อากิณญ์จัญญายตนภูมิ.....	๖๖
วิญญูณัญญายตนภูมิ.....	๖๖
อากาสานัญญายตนภูมิ.....	๖๖
รูปพรหม ๑๖ ชั้น.....	๖๗
อภินิหารพรหม.....	๖๗
สุทิสสิพรหม	๖๗
สุทิสสาพรหม	๖๗
อติปปาพรหม.....	๖๘
อวิหาพรหม.....	๖๘
อัสติญ์ฐิตตาพรหม.....	๖๘
เวหุปลาพรหม.....	๖๘
ปริตตสุภาพรหม.....	๖๙
อัปปมาณสุภาพรหม.....	๖๙
สุภกิณหาพรหม.....	๖๙
ปริตตภาพรหม.....	๖๙
อัปปมาณภาพรหม.....	๖๙
อากัสสราพรหม.....	๖๙
พรหมปาริธชชา.....	๗๐
พรหมปุโรหิตา.....	๗๐
มหาพรหม.....	๗๐
ภกามาจอร์สวรงค์ ๖ ชั้น.....	๗๐

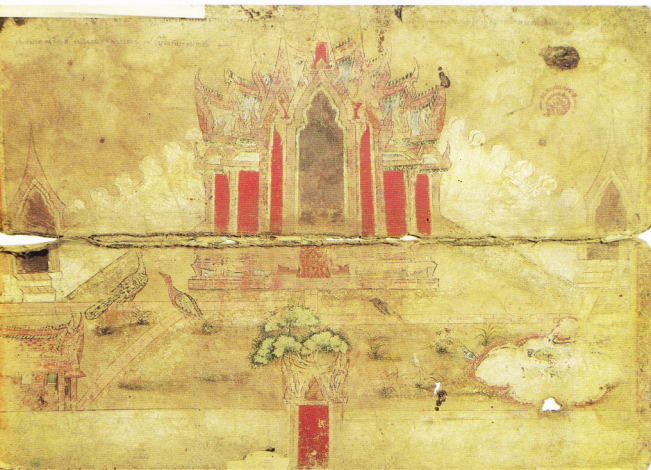
ปรนิมมิตวสวัตตี.....	๗๐
นิมมานรดี.....	๗๐
ดุสิต.....	๗๑
ยามา.....	๗๑
ดาวดึงส์.....	๗๑
จาตุมหาราชิกา.....	๗๑
พระราหู.....	๗๑
ภูเขา ๘ เทือกมีภูเขาพระสุเมรุเป็นต้น.....	๗๑
วิมานครุฑ.....	๗๒
วิมานอสูร.....	๗๒
สระอโนดาต.....	๗๔
เปต ๑๒ ตระกูล.....	๗๕
ยมโลก.....	๗๕
นรกมีสัตยูชีวนรกเป็นต้น.....	๗๕
พระพุทธเจ้ามีพระกฤษณะเป็นต้น.....	๗๗
แผนที่ประเทศไทยและประเทศอื่นครั้งโบราณ.....	๗๗

แผนภูมิโครงสร้างไตรภูมิ

ก่องแก้ว วีระประจักษ์

คำแปลไตรภูมิฉบับภาษาเขมร

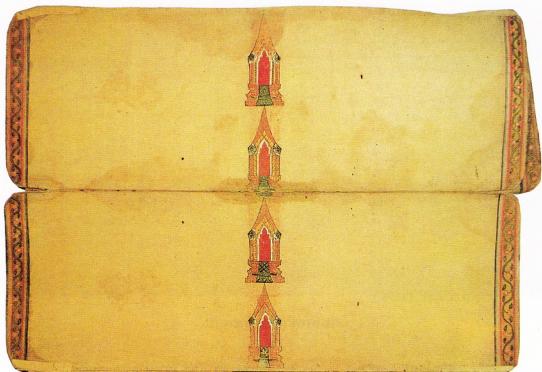

อมตมหานครนิพพาน

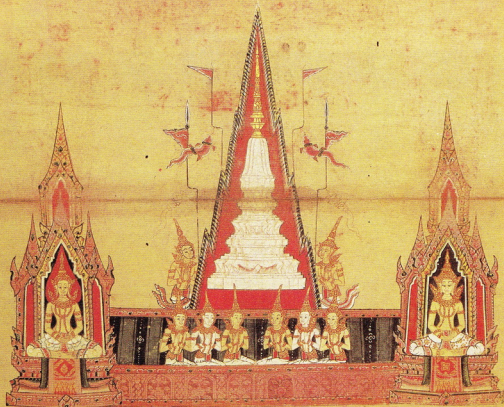
.....อนันตโยชน มหาตนะ.....ขึ้น ไปถึงมหาพรหม เป็นเขตแดน อาณาเขตกว้าง
.....มีกำแพงประกอบด้วยแก้ว ๗ ประการฯ

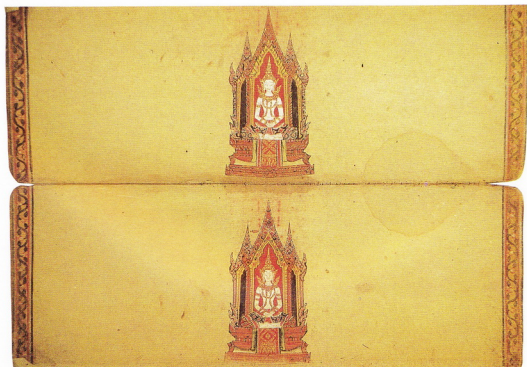
พระอริยบุคคล ๘

อรุณพรหม ๘

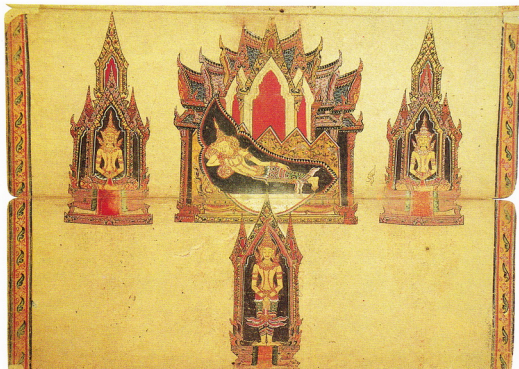
พรหมอกนิฐ : ทุสสเจตีย์ ประดิษฐานอยู่ในชั้นพรหมอกนิฐ

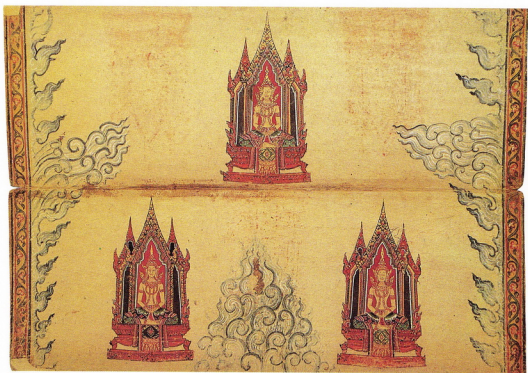
สุทธาวาส ชั้นदारบ ๑-๔ ชื่อสุกัสนา สุกัสสี

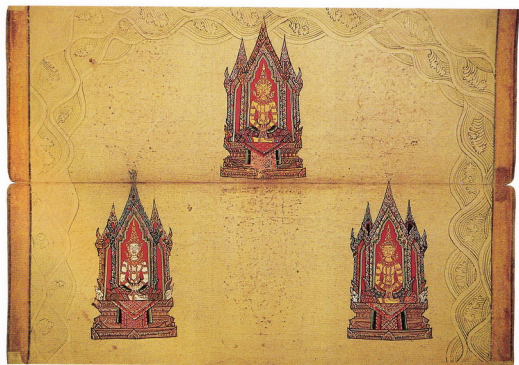
สุทธาวาส·ชั้นดํารบ ๑ - ๒ ชื่อ อวิหา อตปปา

เวฬุฬลาพรหม อสัณญัพรหม อัปปมาณสุภาพรหม สุกกิกหาพรหม

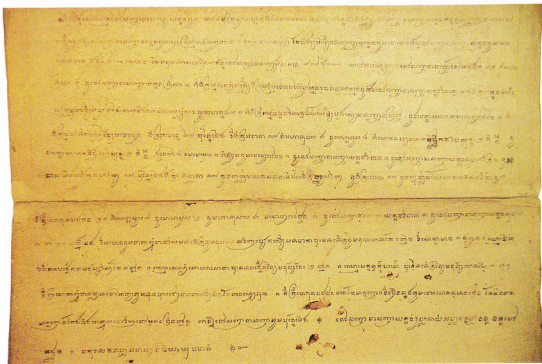
ปรีตตสุภาพรหม อัปปมาณากาพรหม อาภัสสราพรหม

พรหมปาริสาชชา พรหมปุโรหิตา มทาพรหมา

๑๐

ตัวอย่างอักษรโบราณต้นฉบับสมุดภาพไตรภูมิฉบับภาษาไทยเขมร

ชั้นนี้ชื่อ เนวสัญญานาสัญญายตนภูมิ มีปัญชนพระโสดา พระสกทาคา พระอนาคาและพระอรหันต์ ซึ่งเป็นผู้กำหนดเนวสัญญานาสัญญายตนจิตตอรูปฌาน ได้ไปเกิดในชั้นเนวสัญญานาสัญญายตนภูมิอรูปพรหมมีอายุ ๘๔,๐๐๐ มหาภิ ระยะเวลาจากอกิณญัญญายตนภูมิถึงชั้นเนวสัญญายตนภูมิประมาณ ๘,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์ จากมนุษย์โลกถึงชั้นเนวสัญญานาสัญญา ๗๑,๘๕๖,๐๐๐ โยชน์

พระอรหันต์ที่เนวสัญญานาสัญญานี้ มีจิต ๑๒ ดวง คือ มหาภิรยา ๘ และเนวสัญญานาสัญญายตนภิรยา ๑ จิตของผู้ที่ตั้งมั่นในอารมณ์เป็นที่อยู่ของผู้แสวงหาความรู้ไม่มี (จิตอรุณกตตั้งสมุทตยจิตอรุณมโนชาลหุวนกรกสกาลคฺมาน) ในเนวสัญญานาสัญญายตนวิภา ๑ จิตของผู้เจริญอารมณ์เป็นที่อยู่แห่งความรู้ (จำได้) กับผู้แสวงหาความรู้ไม่มี (จิตราอรุณกจเร็นอรุณมโนชาทียลหุวชาสคาลนิงกรกสคาลพฺพาน) ในอรหัตผล ๑

จิตของผู้ตักกิลสได้โดยสิ้นเชิงโดยมรรคญาณปัญญา และอุเบกขาสหคตมโนทวาราวชชนะ ๑ จิตของผู้พิจารณาอารมณ์แห่งมโนทวาร จิตพระอรหันต์ ๑๒ มีเพียงเท่านี้ ส่วนจิตพระอนาคา ๑๗ คือ มหากุศล ๘ โลกมูล ๔ โสมนัสสสคตทิจิวิปปยุต ๒ คือ สี อุเบกขาสคตทิจิวิปปยุต ๒ คือ สี รวมเป็น ๔ โมหมูล ๑ คือ อุทฺธจและมโนทวาราวชชนะ ๑ เนวสัญญานาสัญญายตนวิภา ๑ เนวสัญญานาสัญญายตนกุศลจิต ๑ อนาคามิลจิต ๑ รวมเป็น ๑๗

จิตของพระสกทาคา ๑๗ ก็เหมือนกันโดยเปลี่ยนสกทาคามีผลจิตรวมเข้าไปอีก และจิตของพระโสดา ๑๗ ก็เหมือนกัน โดยเปลี่ยนโสดาปติผลจิตรวมเข้ากับจิตตริเหตุปัญชน ๒๑ คือ โลกมูล ๘ โมหมูล ๒ มหากุศล ๘ มโนทวาราวชชนะ ๑ เนวสัญญานาสัญญายตนวิภา ๑ และเนวสัญญายตนกุศล ๑ รวมเป็น ๒๑ เท่านั้น

ส่วนพระอรหันต์และพระอนาคา มิได้กลับมาเกิดในมนุษย์โลกนี้อีก พระสกทาคามาเกิดเป็นมนุษย์เพียงครั้งเดียว สำหรับพระโสดามี ๓ จำพวก คือ เอกพิชิจจะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์เพียงครั้งเดียว โกลังโกลโสดาจะกลับมาเกิดในมนุษย์โลกเพียง ๒ ครั้ง สัตตักขัตตูปมระจะกลับมาเกิดในมนุษย์โลกเพียง ๗ ครั้ง

อนึ่งพระโสดานี้ จะไม่มีการตกไปสู่อบายอีก และมีแต่จะได้เสวยสุข ๑ คือตริเหตุปัญชน ซึ่งได้จากมรรคญาณนิพพานในภพนั้น ๆ ด้วย แต่ไม่ได้มรรคญาณ ซึ่ง (จะต้อง) เวียนว่ายตายเกิดหลายชาติ พระอนาคาเนวสัญญานาสัญญายตนภูมิ ก็หมดเพียงเท่านี้ ไม่มีรูปกายอยู่ในชั้นเนวสัญญายตนะ มีอยู่แต่เพียงจิตเท่านั้นและมีอายุยืนยาว ๘๔,๐๐๐ กับ

๑ รูปแบบ ชั้น ตำรับ ๑ ชื่อ อภิภูจัญญายตนะ

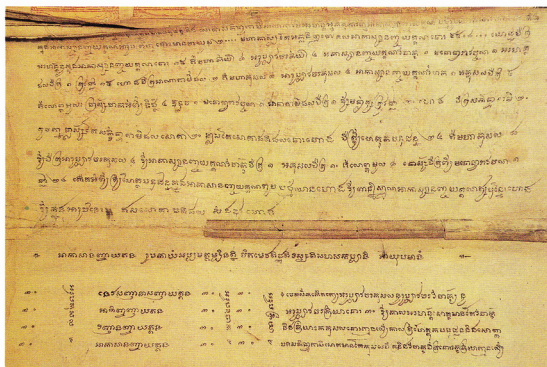
ชั้นนี้ ชื่ออภิภูจัญญายตนภูมิ มีปุตชนทั้งพระโสดา พระสกทาคา พระอนาคา และพระอรหันต์ ซึ่งเป็นผู้ภาวนาอภิภูจัญญายตนอนุรูปฌาน ได้ไปเกิดในชั้นอภิภูจัญญายตนอรูปพรหม มีอายุ ๑๐,๐๐๐ มหากัป จากชั้นวิญญานัตถฌายตนะ ไปถึงอภิภูจัญญายตนภูมินั้น ระยะทาง ๕,๕๐๕,๐๐๐ โยชน์

จิตของพระอรหันต์ในอภิภูจัญญายตนภูมิ มี ๑๓ คือ มหาภิริยา ๔ อภิภูจัญญายตนภิริยา ๑ จิตซึ่งประกอบด้วยที่อยู่ หาคความกังวลมิได้ (จิตรูปปรกูป โดยที่ยล่นารุกขกวมลุมาน) ในอภิภูจัญญายตนวิบากจิต ๑ มโนทวาราวชชนจิต ๑ แนวสัณญานาสัณญายตนภิริยา ๑ อรรถผลจิต ๑ รวมเป็น ๑๓ จิตของพระอนาคา ๑๔ คือ มหากุศล ๔ แนวสัณญานาสัณญายตนกุศล ๑ อภิภูจัญญายตนวิบาก ๑ อภิภูจัญญายตนกุศล ๑ และอกุศล ๔ คือ โลกมูล ๔ อุทธัจ ๑ มโนทวาราวชชนะ ๑ และอนาคามีผล ๑ จิตอนาคา ๑๔ เพียงแต่เท่านั้น จิตสกทาคา ก็เหมือนกัน ชักอนาคามีผลออก เอาสกทาคามีผลเพิ่มเข้าไป เป็น ๑๕ จิตโสดา ๑๕ ก็เหมือนกัน เอาโสดาบทิผลเพิ่มเข้าไป

จิตที่เหลือปุตชน ๓๒ คือ มหากุศล ๔ แนวสัณญานาสัณญายตนกุศล ๑ อภิภูจัญญายตนกุศล ๑ อภิภูจัญญายตนวิบาก ๑ มโนทวาราวชชนะ ๑ และอกุศลจิต ๑๐ คือ โลกมูล ๔ โมหมูล ๒ จิตปุตชน ๓๒ เพียงเท่านั้น พรหมนาอภิภูจัญญายตนภูมิ เสร็จสิ้นด้วยประการฉะนี้ รูปภายในอภิภูจัญญายตนะไม่มี มีอยู่แต่จิตเท่านั้น (อายุยืนยาว ๖๐,๐๐๐ กัป)

อรุณพรหม ชั้นคำรบ ๑ ชื่อ อากาสนักบุญจายตนะ

ตัวอย่างอักษรโบราณต้นฉบับสมุดภาพไตรภูมิฉบับภาษาเขมร

จิตพระอรหันต์ในอาภาสานัญญาตนะนั้นมี ๑๕ คือ มหาภิรียา ๘ อรูปาวจรภิรียา ๔ อาภา-
 สานัญญาตนวิบาก ๑ มโนทวารวิชชนะ ๑ อรหัตผลจิต ๑ เป็น ๑๕ จิตของอนาคามีผล มี ๒ คือ
 มหากุศล ๘ อรูปาวจรกุศล ๔ อาภาสานัญญาตนวิบาก ๑ อกุศลจิต ๕ คือ โลกมูลซึ่งปราศจากทิวี่ ๔
 อุตัจจ ๑ มโนทวารวิชชนะ ๑ อนาคามีผลจิต ๑ รวมทั้งหมดเป็น ๒๐ จิตสกทาคามี ๒๐ ก็เหมือนกัน
 สลับจากสกทาคามีผล โสตา ๒๐ สลับจากโสตาปติผลนั้น (ฉุลาตสแต่สกุขิททาคามิผลโสตา ๒๐
 ฉุลาตแต่โสตาตติผลโน)

จิตตรีเหตุกปุณฺชน ๒๔ คือ มหากุศล ๘ จิตอรูปาวจรกุศล ๔ อาภาสานัญญาตนวิบากจิต ๑
 อกุศลจิต ๑๐ คือ โลกมูล ๘ โทสจิตจากมโนทวารวิชชนะ รวมเป็น ๒๔ ซึ่งเกิดจากตรีเหตุกปุณฺชนใน
 อาภาสานัญญาตนภูมิปฐมฉาน การพรพณาสถานอาภาสานัญญาตนจะจบลงแต่เพียงเท่านั้น ส่วนใน
 อรูปนัพวกโสตาปติผลก็เหมือนกัน รูปกายในชั้นอาภาสานัญญาตนะไม่มี มีอยู่แต่เพียงจิตเท่านั้น มีอายุ
 ประมาณ ๒๐,๐๐๐ กัปี

๓๐	เนวสัณฺญาณาสัณฺญาตนะ	๓๐	๒	๓๐	เจตสิกเกิดจากอรูปาวจรกุศล รูปาวจรวิบาก
๓๐	อกัณฺณจัญญาตนะ	๓๐	๓๐	๓๐	และอรูปาวจรภิรียานั้น ๓๐ สำหรับกาลพระ
๓๐	วิญญานัญญาตนะ	๓๐	๓๐	๓๐	อรหันต์ มีแต่วิบากกับภิรียา หากุศลไม่มี
๓๐	อรูปาวจรกุศล	๓๐	๓๐	๓๐	กาลตรีเหตุกปุณฺชนกับพระโสตา พระสกทาคามี
	อาภาสานัญญาตนะ	๓๐	๓๐	๓๐	มีแต่กุศลจิตกับวิบากจิต หากภิรียาไม่มี

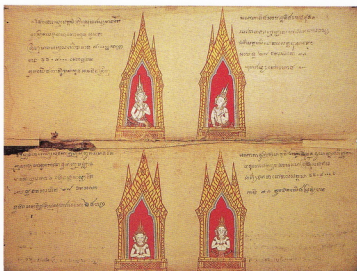
สุทธาวาส ชั้นดํารบ ๕ ชื่อ อกนิฏฐ์

อนึ่ง ชั้นนี้ชื่ออกนิษฐพรหมสุทธาวาส มีแต่พระอนาคามีกับพระอรหันต์เท่านั้น ส่วนพระโสดา กับพระสกทาคามี ไม่มีในชั้นนี้ บุคคลผู้ภาวนา (เจริญ) รูปาวจรปัญจมณาน ได้ไปเกิดในชั้นอกนิษฐพรหม มีอายุ ๑๖,๐๐๐ มหากัป จากชั้นสุทิสส์ไปถึงชั้นอกนิษฐพรหมนั้น ระยะทาง ๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์

จิตของพระอรหันต์อยู่ในชั้นอกนิษฐมหาพรหม มี ๒๗ คือมหาภิรียา ๔ รูปาวจรภิรียา ๕ อรูปาวจรภิรียา ๔ รูปาวจรปัญจมณานวิภา ๑ ส่วนกุศลวิภาหกเหตุ ๕ คือจักษุปัญญาณ ๑ โสทวิปัญญาณ ๑ อุเบกขาสันติริณะ ๑ โสมนัสสันติริณะ ๑ สัมปฏิจฉนะ ๑ รวมเป็น ๕ เพิ่มเหตุภิรียา ๓ และอรทัฬหจิต ๑ รวมเป็น ๒๗

จิตของพระอนาคามีผล ๓๑ คือ มหากุศล ๔ รูปาวจรกุศล ๕ อรูปาวจรกุศล ๔ รูปาวจรปัญจมณานวิภา ๑ กุศลวิภาหกเหตุจิต ๕ คือ จักษุปัญญาณ ๑ โสทวิปัญญาณ ๑ สัมปฏิจฉนะ ๑ โสมนัสสันติริณะ (๑) อุเบกขาสันติริณะ (๑) อนึ่ง อุกตลัทธิ ๕ คือ โลภมูล ซึ่งละจากทฐิทั้ง ๔ คือ อุกถจ ๑ อวชิชชนจิต ๒ อนาคามีผลจิต เป็น ๓๑ จิตของพระอนาคามีกับจิตของพระอรหันต์ เกิดในชั้นอกนิษฐพรหมสุทธาวาส มีแต่เพียงเท่านั้น

ส่วนสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งเกิดในภุมิ ๓๑ คือ กามภุมิ ๑๑ รูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๕ นั้น จะต้อง พินาศเป็นแน่แท้ ไฟไหม้แสนโกฏิจักรวาล ๑๔ ครั้ง น้ำท่วม ๑๔ ครั้ง จึงจะท่วมแสนโกฏิจักรวาล และ ลมพัดพินาศอีกแสนโกฏิจักรวาล

สุทธาวาส ชั้นดํารบ ๔ ชื่อสุทฺถสํ

ชั้นนี้ ชื่อสุทฺถสํพรหมสุทธาวาส มีแต่พระอนาคามี กับพระอรหันต์ จะหาปุถุชน พระโสดา พระสกทาคานัน ไม่มี ผู้ที่เจริญภาวนาจนได้ฌานทั้ง ๕ จะไปเกิดเป็นสุทฺถสํพรหม มีอายุยืน ๘,๐๐๐ มหากัป จากชั้นสุทฺถสํไปถึงชั้นสุทฺถสํสาได้ ๕,๐๘๐,๐๐๐ โยชน์ จิตของพระอรหันต์ ๒๗ จิตของพระอนาคา ๓๑ เหมือนได้พรรณามาในชั้นนอกนัชรูพรหมสุทธาวาสนั้นแล

สุทธาวาส ชั้นดํารบ ๖ ชื่อสุทฺถสํสา

สถานชั้นนี้ชื่อสุทฺถสํสาพรหมสุทธาวาส มีแต่พระอนาคามีกับพระอรหันต์ จะหาปุถุชน พระโสดา พระสกทาคา ไม่มีเลย ผู้ที่ภาวนาปัญญาจนได้ จะได้ไปเกิดในชั้นสุทฺถสํสาพรหมสุทธาวาส มีอายุได้ ๔ หมื่นมหากัป จากอาตปปาไปถึงสุทฺถสํสา ระยะเวลา ๕,๐๘๐,๐๐๐ โยชน์ จิตของพระอรหันต์ ๒๗ จิตอนาคามี ๓๑ เหมือนจิตที่เราเคยเอามาอธิบายในชั้นนอกนัชรูพรหมสุทธาวาสนั้นเอง

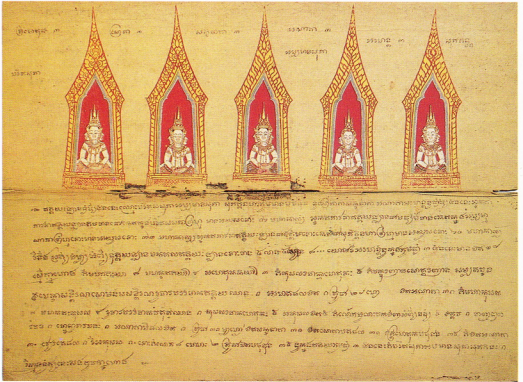
สุทธาวาส ชั้นดาร์บ ๑ - ๒ ชื่อวิหา อดัปปา

ชั้นนี้ชื่ออดัปปาพรหมสุทธาวาส มีแต่พระอนาคากับพระอรหันต์เท่านั้น จะหาปุณฺณ พระโสดา พรหมสทาคามี นั้นไม่มีเลย มีแต่ผู้ท้าวานาปิญฺจมมานเท่านั้น จึงจะได้ไปเกิดในชั้นอดัปปาพรหม มีอายุยืนยาว ๒,๐๐๐ มหากัป ระยะทางจากชั้นอเวหาภูมิไปถึงชั้นอดัปปานั้น ๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์ จิตของพระอรหันต์มี ๒๗ จิตของพระอนาคามี ๓๑ เหมือนกันหมด

ชั้นอเวหาพรหมสุทธาวาสนี้ มีแต่พระอนาคากับพระอรหันต์เท่านั้น จะหาปุณฺณ พระโสดา พรหมสทาคา ไม่มีเลย มีแต่ผู้ท้าวานาปิญฺจมมานเท่านั้น จึงจะได้ไปเกิดในชั้นอเวหาพรหม ซึ่งมีอายุ ๑,๐๐๐ มหากัป ระยะทางจากเวหาปผลาไปถึงอเวหาภูมิไกล ๕,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์ จิตของพระอรหันต์มี ๒๗ จิตของพระอนาคามีมี ๓๑ เหมือนจิตที่ได้พรณนาในชั้นอนิกนฺธภูมินั้นแล แต่ระยะจากเวหาปผลาไปถึงชั้นอนิกนฺธพรหมนั้นเรียกว่าปัญฺจสุทธาวาสพรหม

ส่วนฝนก็ตกลงมาทุกหนทุกแห่ง ทัวแสนโกฏิจักรวาล หมู่มนุษย์ก็มีจิตยินดีปรีดาทั่วหน้ากัน ดันไม้ทั้งหลายก็งอกงามขึ้น ตลอดจนหญ้าก็ผลิดดอกออกใบเขียวชอุ่ม โค กระบือ ม้า และลา ก็พากันกินจนอ้วนดีที่มัน แต่เมื่อฝนไม่ตกลงมา ดันไม้ตลอดจนหญ้าทั้งหลาย ก็ไม่ผลิดดอกออกใบ ช้าง ม้า โค กระบือทั้งหลายก็ตายหมดทั่วทุกหนทุกแห่ง ครั้นฝนไม่ตกลงมาเป็นเวลา ๑ เดือน ๑ แสนปี สัตว์ทั้งหลายก็ตายหมด แล้วขึ้นไปเกิดในพรหมโลก พอนานไปน้ำก็เหือดแห้งทั่วทุกหนทุกแห่ง ผุ่งเหี่ยว ปลา จะเข้ก็ตายหมด แล้วไปเกิดในพรหมโลก ส่วนสัตว์นรกทั้งหลายก็ตายแล้วไปเกิดในพรหมโลก เว้นแต่โลกนคฺตรน สำหรับสัตว์นรกที่ฆ่าพ่อ แม่ ทำโลหิตุปบาท และทำให้งสน់แตกกัน เมื่อไฟบรรลัยกัลป์ ก็ได้ขึ้นไปเกิดในพรหมโลกนั้น ซึ่งแน่นเบียดเสียดเบียดอัดกันมาก

อรหัต / อนาคา / สทาคา / โสดา / เวหาปผลาปุณฺณ / อสัณฺณปุณฺณ / ระยะทางจากพรหมปริสัชช...

ปริตตสุภาพรหม อปปมาณสุภาพรหม สุกกิกหาพรหม

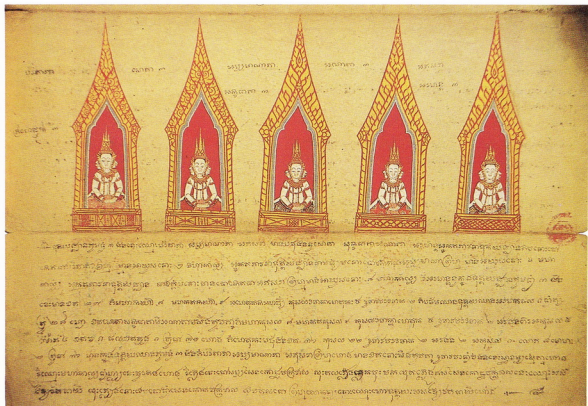
คติยานทั้ง ๓ ชั้นนี้ ชื่อปริตตสุภา อปปมาณสุภา สุกกิกหาภูมิ มีปุถุชน พระโสดา พระสกทาคา พระอนาคา และพระอรหันต์อยู่ทั้ง ๓ ชั้นนี้ ผู้ภาวนาคติยานชั้นต้น จะได้ไปเกิดในชั้น ปริตตสุภาพรหม มีอายุ ๑๖ มหากัป ผู้ภาวนาคติยานเป็นมัธยม จะได้ไปเกิดในชั้นอปปมาณพรหม มีอายุ ๓๒ มหากัป ผู้ภาวนาคติยานเป็นอุดม จะได้ไปเกิดในชั้นสุกกิหาพรหม มีอายุ ๖๔ มหากัป ถ้าจะพูดถึงระยะทางไกลจากคติยานมาถึงคติยานได้ ๕ ล้าน ๕ แสน ๘,๐๐๐ โยชน์

อนึ่ง พระอรหันต์อยู่ในภูมิทั้ง ๓ ชั้นนี้ มีจิต ๒๗ เสมอกัน คือ มหาภิริยา ๘ มหัคคตภิริยา ๘ อเหตุกภิริยา ๓ กุศลวิบากเหตุกะ ๕ จักขุวิญญาณ โสตวิญญาณ สัมปปฏิจณะ อุเบกขาสันติริณะ โสมนัสสันติริณะ รูปาวจรวิบาก คติยาน ๑ อรหัตผลจิต ๑ รวมเป็น ๒๖ (น่าจะเป็น ๒๗)

จิตของพระอนาคา ๓๑ คือมหากุศล ๘ มหัคคตกุศล ๔ รูปาวจรวิบากจตุตถนิมิต ๑ กุศลวิบากเหตุกะ ๕ อกุศลจิต ๕ โลกมูล ซึ่งแยกออกจาก (จกจิณฺญอพิย) ทิริ ๔ อุตฺถจ ๑ ปัญจทวาราริษณะ ๑ มโนทวาราริษณะ ๑ อนาคามิผลจิต ๑ รวมเป็น ๓๑

จิตของพระสกทาคามี ๓๑ จิตของพระโสดาปัตติผล ๓๑ จิตของตรีเหตุกปุถุชน ๓๕ จิตของพระอนาคา ๓๐ ยกเว้นผล ๑ (เวียรเตผล ๑) สำหรับอกุศล ๑๐ นั่นคือ โลก ๘ โมะหะ ๒ รวมเป็นจิตปุถุชน ๓๕ ซึ่งอยู่ในคติยานทั้ง ๓ ชั้นนี้คือ ปริตตสุภา อปปมาณสุภา และสุกกิกหา ส่วนสถานที่ทั้งหมดนี้เหมือนกันแล

ปริตตภาคา ตริเหตุกะ ๓, โสตา ๓, อปปมาณสุภา สกทาคา ๓, อนาคา ๓, อภิสรา, อรหันต์ ๓ ๑๖

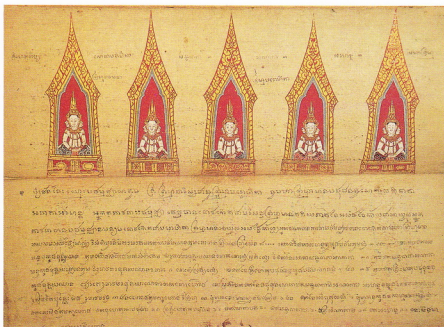
ปรีตดาภาพรม อัมปมาณาภาพรม อภิสสรพรม

ทุติยฉานภูมิทั้ง ๓ ชั้นนี้ชื่อ ปรีตดาภา อัมปมาณาภา และอภิสสรพรม มีพุทธรูป พระโสดา พระสกทาคา พระอนาคา และพระอรหันต์ ผู้ที่เจริญทุติยฉานเพียงชั้นต้น จะได้ไปเกิดในชั้นปรีตดาภา พรม มีอายุ ๒ มหากัป ผู้เจริญทุติยฉานเป็นมัธยม จะได้ไปเกิดในชั้นอัมปมาณาภาพรม มีอายุ ๔ มหากัป ผู้เจริญทุติยฉานเป็นอุดม จะได้ไปเกิดในชั้นอภิสสรพรม มีอายุ ๘ มหากัป

อนึ่ง พระอรหันต์ซึ่งอยู่ในทุติยฉานทั้ง ๓ ชั้นนั้น มีจิต ๒๗ คือ มหาภิริยา ๘ มหัตถกตภิริยา ๘ อเหตุกภิริยา ๓ กุศลวิบากเหตุกะ ๕ รูปาวจรวิบาก ๒ ปฐมฉาน ทุติยฉาน อรหัตผล ๑ ทั้งหมด รวมเป็น ๒๘ จิตพระโสดา พระสกทาคามี อนาคามี ก็เหมือนกัน คือมหากุศล ๘ มหัตถกกุศล ๘ กุศลวิบากเหตุกะ ๕ รูปาวจรวิบาก ๒ อวชิรชนะ ๒ อกุศล ๔ โลกะ ๔ อหวัช ๑ ผลจิตดวง ๑ เป็น ๓๒ คือเหตุกพุทธรูปจิต ๓๖ กุศล ๒๒ รูปาวจรวิบาก ๒ อวชิรชนะ ๒ อกุศล ๑๐ โลกะ ๔ โมหะ ๒ รวมเป็น ๓๖ ซึ่งมีในทุติยฉาน ทั้ง ๓ ชั้น คือ ปรีตดาภา อัมปมาณาภา อภิสสรพรม ล้วนแล้วแต่มีจิตเหมือนกัน รูปาวจร ทั้ง ๓ ชั้นนี้เป็นสถานหนึ่งเสมอกัน โปรดทราบข้อนี้มหากัปทั้งหลายเหล่านี้

ไฟไหม้ไปทั่วแสนโกฏิจักรวาล จนกระทั่งฝนตกลงมาดับไฟทั่วแสนโกฏิจักรวาล นี้เรียกว่า อสงไขยวัฏฏหทัย เมื่อน้ำฝนท่วมทั้งแสนโกฏิจักรวาล ท่วมไปถึงพรหมโลก เรียกว่า ทุติยอสงไขยวัฏฏหทัย

ตรีเหตุกะ ๓ | โสดา ๓ | พรมปริสัชชา | สกทาคา ๓ | อนาคา ๓ | พรมปโรหิตา | อรหันต์ ๓ |
มหาพรม

พรหมปาริś๑ชา พรหมปุโรหิตา มหาพรตมา

สามชั้นนี้ชื่อปฐมฌานภูมิ คือพรหมปริสัชชา พรหมโปรหิตา และมหาพรหมา มีปุตชน พระโสดา พระสกทาคา พระอนาคา และพระอรหันต์ ซึ่งเป็นผู้ก้าวข้ามปฐมฌานชั้นประถม จะได้ไปเกิดในชั้นปริสัชชาพรหม มีตติยภคแห่งอสงไขยกาลเป็นอายุ ผู้ก้าวข้ามปฐมฌานชั้นมัธยม จะได้ไปเกิดในชั้นโปรหิตาพรหม มีอายุหนึ่งอสงไขยกับ ผู้ก้าวข้ามปฐมฌานชั้น (อุดม) จะได้ไปเกิดในชั้นมหาพรหม มีอายุหนึ่งอสงไขยกับ

สวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี

อนึ่ง จากชั้นปรนนิมิตวสวัตติมาถึงชั้นปฐมฌานภูมินี้ ได้ ๕ ล้าน ๕ แสน ๘๐,๐๐๐ โยชน์ ส่วนจิตของพระอรหันต์ในชั้นปฐมภูมิทั้ง ๓ นี้มี ๒๗ เหมือนจิตของพระอรหันต์ในชั้นทุติยฌาน ซึ่งเราได้อธิบายมาแล้วในหนก่อน สำหรับรูปาวจรทุติยฌานวิบากอย่างกล่าวถึงเลย จิตของพระโสดา พระสกทาคา พระอนาคามี ๓๑ เหมือนของพระสกทาคา พระอนาคามีซึ่งอยู่ในทุติยฌาน สำหรับรูปาวจรทุติยฌานวิบาก ๑ อย่างได้กล่าวถึงเลย

ส่วนจิตตริเหตุของปุถุชนในปฐมฌานทั้ง ๓ ชั้นนี้ มี ๓๕ เหมือนจิตตริเหตุปุถุชนในทุติยฌาน ยกเว้นรูปาวจรทุติยฌานวิบาก

นี่เป็นการกล่าวจำแนกจิตของปุถุชน พระโสดา พระสกทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ในรูปาวจรภูมิทั้งปวง รูปาวจรทั้ง ๓ ชั้นนี้เหมือนกัน

อนึ่ง พรหม ๑๑ จำพวกนี้มีสถานชั้นล่าง ๔ ชั้น จิตของพระอริยบุคคลทั้ง ๖ จำพวก ในฉกามาวจรสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้นนี้ก็เหมือนกัน จิตทุเหตุปุถุชน ๔๑ จิตตริเหตุปุถุชน ๕๔ จิตโสดา ๕๐ จิตสกทาคามี ๕๐ จิตอนาคามี ๔๘ จิตอรหันต์ ๔๔ จิตเหล่านี้ก็มีอยู่ในฉกามาวจรสวรรค์

ทุเหตุ ตริเหตุ โสดา สกทาคา อนาคา อรหัต

ชั้นนี้เรียกชื่อว่า ปรนนิมิตวสวัตติ มีทุเหตุ ตริเหตุปุถุชน แล้วก็มี พระโสดา พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหัต บุคคลที่ทำบุญให้ทานและรักษาศีลนี้ จะได้ไปเสวยสุขสมบัติในชั้นปรนนิมิตวสวัตติ มีอายุยืนยาว ๑๖,๐๐๐ ปีทิพย์ ถ้าจะนับเป็นปีในมนุษย์โลกแล้ว ก็ได้ ๙๒๑ โกฎิ ๖ ล้านปี ระยะทางจากนิมมานรดี ถึงปรนนิมิตวสวัตติ ๔๒,๐๐๐ โยชน์ และระยะทางจากมนุษย์โลกถึงปรนนิมิตวสวัตติ ๒๕๒,๐๐๐ โยชน์

จิตของพระอรหัตในชั้นปรนนิมิตวสวัตติภูมิ มี ๔๔ คือ มหาภิรยา ๘ มหัลลคภิรยา ๙ อเหตุกภิรยา ๓ มหาวิบาก ๘ อกุศลวิบากเหตุกะ ๗ กุศลวิบากเหตุกะ ๘ อรหัตผล ๑ รวมเป็น ๔๔

จิตของพระอนาคามี มี ๔๘ คือ มหากุศล ๘ มหัลลคกุศล ๙ มหาวิบาก ๘ มหากุศลวิบากเหตุกะ ๗ กุศลวิบากเหตุกะ ๘ โลกมูลที่ปราศจากทิฐิ ๔ อุทัจจ ๑ อวัชชนะ ๓ อนาคามีผล ๑ รวมเป็น ๔๘

จิตของพระสกทาคามี มี ๕๐ คือ มหากุศล ๘ มหัลลคกุศล ๙ มหาวิบาก ๘ วิบากเหตุกะ ๑๕ อวัชชนะ ๒ โลกมูล ๔ โสสมูล ๒ อุทัจจ ๑ สกทาคามีผล ๑ รวมเป็น ๕๐

จิตตริเหตุปุถุชนมี ๕๔ คือ กุศล ๑๗ มหาวิบาก ๘ วิบากเหตุกะ ๑๕ อวัชชนะ ๒ โลภะ ๘ โทสะ ๒ โมหะ ๒ รวมเป็น ๕๔

จิตทุเหตุปุถุชน ๔๑ คือมหากุศล ๘ มหาวิบากที่ปราศจากปัญญา ๔ โสมนัส ๒ อุเบกขา ๒ วิบากเหตุกะ ๑๕ อวัชชนะ ๒ อกุศล ๑๒ โลภะ ๘ โทสะ ๒ โมหะ (๑) รวมเป็น ๔๑ เท่านั้น

สวรรค์ชั้นนิมมานรดี

ชั้นนี้เรียกขานว่านิมมานรดี มีทุเหตุ ตรีเหตุปุณณ พระโสดา พระสกทาคา พระอนาคา และ พระอรหันต์ บุคคลที่ทำบุญให้ทาน และรักษาศีล จะได้ไปเสวยสุขสมบัติที่สวรรค์นิมมานรดี มีอายุยืนยาว ๘,๐๐๐ ปีทิพย์ ถ้านับเป็นปีในมนุษย์โลกนี้ ได้ ๒๐๐ ร้อย ๓๐ โกฏิ กับ ๔ ล้านปี ระยะทางจากชั้นดุสิตมา ถึงชั้นนิมมานรดี ๔๒,๐๐๐ โยชน์

ส่วนจิตของพระอรหันต์ ๔๔ จิตของพระอนาคา ๔๘ จิตของพระสกทาคา ๕๐ จิตของพระโสดา ๕๐ จิตของตรีเหตุปุณณ ๕๔ จิตของทุเหตุปุณณ ๔๑ จุกกล่าวมาแล้วในชั้นปรนิมมิตวสวัตติภูมินี้เอง ความสูงของเทวตา ๓๒,๐๐๐ วา

สวรรค์ชั้นดุสิต

ชั้นนี้เรียกชื่อว่า ดุสิต มีพระอริยบุคคลทั้ง ๖ จำพวก บุคคลที่ทำบุญ ให้ทานและรักษาศีล จึงจะได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต มีอายุยืนยาว ๔,๐๐๐ ปีทิพย์ ถ้านับเป็นปีในมนุษย์โลก ได้ ๘๙ โกฎิ ๖ ล้านปี ระยะทางจากชั้นยามะไปถึงชั้นดุสิต ๔ แสน ๒๐,๐๐๐ โยชน์

ส่วนจิตของพระอรหันต์ในชั้นดุสิต มี ๔๔ จิตของพระอนาคามี ๔๘ จิตของพระสกทาคามี ๕๐ จิตของพระโสดา ๕๐ จิตของผู้ตรีกะฤๅณ ๕๔ จิตของผู้ทุกฤๅณ ๔๑

ลมพัดจนน้ำขุ่นเป็นดิน ตลอดไปถึงมีพระอาทิตย์และพระจันทร์ เรียกว่า ตติยองสงไขยวิภวาก็ มีพระอาทิตย์และพระจันทร์ ตลอดไปถึงไฟบรรลัยกัลป์เรียกว่า ตติยองสงไขยวิภวาก็ ส่วนความสูงของ เทวตานั้นสูงนั้น ๑๖,๐๐๐,๐๐๐ ปี (น่าจะเป็นอย่าง)

สวรรค์ชั้นยามา

ชั้นนี้เรียกชื่อว่า ยามะ มีพระอริยบุคคลทั้ง ๖ จำพวก บุคคลที่ทำบุญให้ทานและรักษาศีล จึงจะได้ไปเสวยสุขสมบัติในชั้นยามะ มีอายุยืนยาว ๒,๐๐๐ ปีทิพย์ ถ้านับเป็นปีในมนุษย์โลกก็ได้ ๑๔ โกฎิ ๔ ล้านปี ระยะทางจากชั้นดาวดึงส์ไปถึงชั้นยามะ ๔ หมื่น ๒ พันโยชน์

จิตของพระอรหันต์มี ๔๔ จิตของพระอนาคามี มี ๔๘ จิตของพระสกทาคามี มี ๕๐ จิตของ พระโสดามี ๕๐ จิตของตรีทุกฤๅณมี ๕๔ จิตของทุกฤๅณ ๔๑ ความสูงของเทวตา ๘,๐๐๐ วา อายุของเทวตา ๒,๐๐๐ ปีทิพย์

ส่วนยอดภูเขาสูงเมรุ สูง ๑๐,๐๐๐ โยชน์ เรียกว่า พิกพไตรตริงส์ (เทวดาเหล่านี้) ล้วนแต่
เสพงามคุณทั้ง ๕ เหมือน (ตรีเหตุกปุณฺณจิต) ๕๔ โสดาปัตติผลจิต ๕๐ สกทาคามีผลจิต ๕๐ (และ
บุคคลเหล่านี้) จึงได้ไปเสวยสุขสมบัติในสวรรค์ชั้นไตรตริงส์ มีอายุยืนยาว ๑,๐๐๐ ปี ระยะทางจาก
จตุรมหาราชิกาไปถึงชั้นไตรตริงส์ ๔๒,๐๐๐ โยชน์

ชั้นจตุรมหาราชิกาเป็นสถานที่ประทับของท้าวมหาราชทั้ง ๔ คือ พระบาทธรธรั
ประทับอยู่ทางทิศบูรพา เป็นพระราชอาของพวกคนธรรพ์ พระบาทวิรูปหก ประทับอยู่ทางทิศทักษิณ
เป็นพระราชอาของพวกยักษ์ พระบาทวิรูปักษ์ประทับอยู่ทางทิศตะวันออก เป็นพระราชอาของพวก
ยักษ์และคนธรรพ์ พระบาทภูเวรประทับอยู่ทางทิศอุดร เป็นพระราชอาของพวกยักษ์และกุมภัณฑ์
ซึ่งอยู่ที่ภูเขาสัตตภัณฑ์ อันเป็นภูเขาเจ็ดทิว ล้อมรอบภูเขาพระสุเมรุ สำหรับท้าวจตุรมหาราชทั้ง ๔
ล้วนแต่เสพงามคุณทั้ง ๕ เหมือนพระอริยบุคคลทั้ง ๖ จำพวก

อนึ่ง เทวดาอยู่ในชั้นจตุรมหาราชิกานี้ มีอายุยืน ๕๐๐ ปีทิพย์ ถ้าจะนับเป็นปีในมนุษย์โลก
ก็ได้ ๔,๐๐๐,๐๐๐ ปี ความสูงของเทวดานั้น ๒,๐๐๐ วา

พระราหูสูง ๔๘,๐๐๐ โยชน์ วัดจากไหล่ลงไปถึงนิ้วมือ ๑,๒๐๐ โยชน์ คอยาว ๖,๐๐๐ โยชน์
ศีรษะใหญ่ได้ ๕๐๐ โยชน์ หน้าผากกว้าง ๓๐๐ โยชน์ ระหว่างคิ้วกว้างได้ ๕๐ โยชน์ จมูกยาว
๓๐๐ โยชน์ ปากลึกลงไป ๓๐๐ โยชน์ ปากยาว ๓๐๐ โยชน์ วัดฝ่ามือใหญ่ ๒๐๐ โยชน์ วัดฝ่าเท้าใหญ่
๒๐๐ โยชน์ จากคอมาถึงนิ้วมือ ๕๐ โยชน์ นิ้วยาว ๑๕๐ โยชน์ พระราหูยืนอ้าปากอยู่ พระอาทิตย์
และพระจันทร์เดินเข้าไปในปากของพระราหู (ซึ่งยาว) ๓๐๐ โยชน์

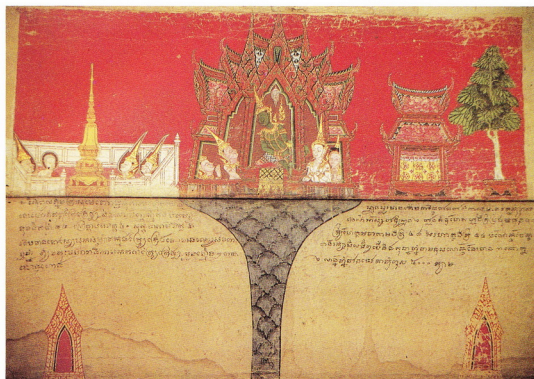
มูมภูเขาพระสุเมรุราช ทางทิศตะวันออก ล้วนแต่ดาดเขาไปด้วยแก้วสีสขาว ส่วนใบไม้
ทั้งปวงก็ล้วนแต่สีขาว สำหรับน้ำก็ล้วนแต่มีสีขาวเหมือนกัน

มูมทางทิศใต้ ล้วนแต่ดาดเขาไปด้วยแก้วสีเขียว ต้นไม้ก็มีสีเขียว น้ำในมหาสมุทรก็เขียว
เหมือนกัน

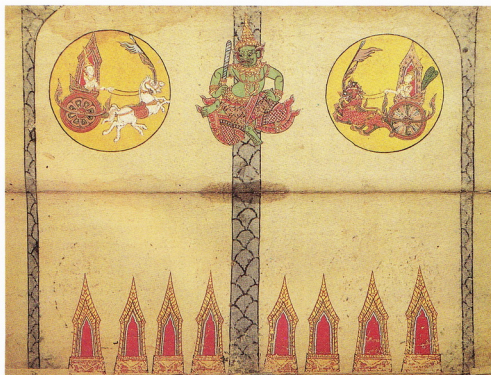
มูมทางทิศตะวันตก ล้วนแต่ดาดเขาไปด้วยแก้วสีแดง

มูมทางทิศเหนือ ล้วนแต่ดาดเขาไปด้วยแก้วสีเหลือง ต้นไม้และน้ำก็เหลืองเหมือนกันหมด

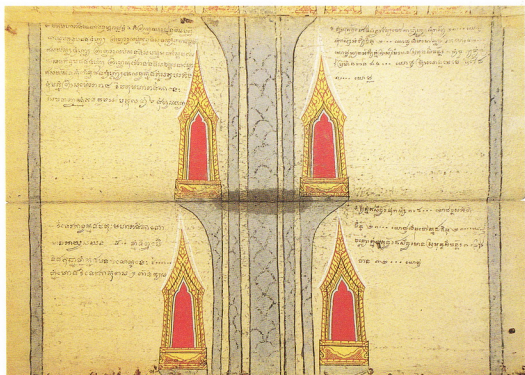
บนสวรรค์ชั้นนี้ มีต้นปาริชาติเป็นสัญลักษณ์ มีรัตนกัมพลศิลาอาสน์เป็นสถานที่ ๖
เหตุกปุณฺณจิต ๕๔ ตรีเหตุกอนาคามีจิต ๔๘ อรหัตถ์จิต ๔๔ จำแนกโดยการให้ทาน รักษาศีล
ถ้าจะนับเป็นปีของมนุษย์โลก ก็ได้ ๓ โกฎิ ๖ ล้านปี ชั้นของเทวดาสูง ๕,๐๐๐ วา (น่าจะเป็นความ
สูงของเทวดา)

สวรรค์ชั้นดาวดึงส์

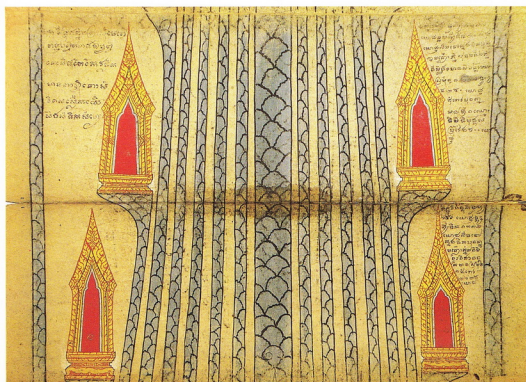
พระอาทิตย์ พระราหู พระจันทร์

สวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา มีวิมานอยู่บนยอดเขายุคันธรและยอดเขาอิสันธร

วิมานบนยอดเขากรวิกและยอดเขาสุทิสสะ

วิมานบนยอดเขาเนมินธรและยอดเขาวันดกะ

วิมานบนยอดเขาอัสดกรรณ วิมานดรุท

ภูเขาคุนทรซึ่งเป็นที่อยู่ของพวกเทวดาทั้งหลายนั้น หนา ๒๑,๐๐๐ โยชน์ สูงจากระดับน้ำ ๒,๐๐๐ โยชน์ หยั่งลึกลงไปใต้น้ำ ๔๒,๐๐๐ โยชน์ ช่องที่อยู่ระหว่างภูเขาคุนทรกับภูเขาพระสุเมรุนี้มีมหาสมุทรสีทันดร ทั้งลึกและกว้างประมาณ ๔๔,๐๐๐ โยชน์ มีปลานันตเมโซ ยาว ๑,๐๐๐ โยชน์

ภูเขาอิสินธรหนา ๑๐๕,๐๐๐ โยชน์ สูงจากระดับน้ำ ๒๑,๐๐๐ โยชน์ หยั่งลึกลงไปใต้น้ำ ๒๑,๐๐๐ โยชน์ ช่องที่อยู่ระหว่างภูเขาคุนทรกับภูเขาอิสินธรมีมหาสมุทรสีทันดรลึก ๑๒,๐๐๐ โยชน์

ภูเขากรวิกหนา ๕๒,๕๐๐ โยชน์ สูงจากระดับน้ำ ๑๐,๕๐๐ โยชน์ หยั่งลึกลงไปใต้น้ำ ๑๐,๕๐๐ โยชน์ ช่องซึ่งอยู่ระหว่างภูเขาอิสินธรกับภูเขากรวิกกว้าง ๒๑,๐๐๐ โยชน์ ลึกเท่ากัน มีปลาตัวหนึ่งชื่อชอนนะ ยาว ๒,๕๐๐ โยชน์

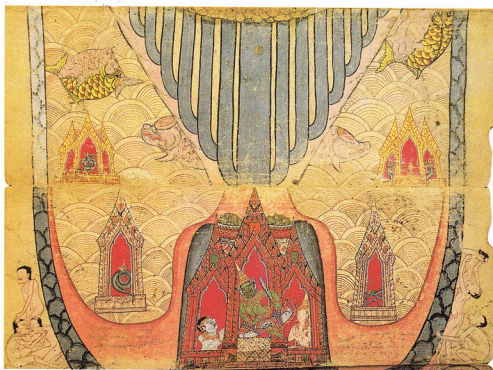
ภูเขาสุทสนะ กว้าง ๒๖,๒๕๐ โยชน์ หยั่งลึกลงไปใต้น้ำ ๕๒,๔๐๐ โยชน์ สูงจากระดับน้ำ ๕๒,๔๐๐ โยชน์ ช่องซึ่งอยู่ระหว่างภูเขากรวิกกับภูเขาสุทสนะ มีมหาสมุทรสีทันดร ลึก ๑๐,๕๐๐ โยชน์ มีปลาตัวหนึ่งชื่อ ติมิงคละ ยาว ๑,๐๐๐ โยชน์

ภูเขาเนมินธร กว้าง ๑,๓๑๒ โยชน์ สูงจากระดับน้ำ ๒,๖๒๕ โยชน์ หยั่งลึกลงไปใต้น้ำ ๒,๖๒๕ โยชน์ ช่องซึ่งอยู่ระหว่างภูเขาสุทสนะกับภูเขาเนมินธรมีมหาสมุทรสีทันดรกว้าง ๕,๒๕๐ โยชน์ ลึก ๕,๒๕๐ โยชน์เท่ากัน มีปลาตัวหนึ่งชื่อ ติมิงคละ ยาว ๕๐๐ โยชน์

ภูเขาวินดกะ (วินนตกะ) กว้าง ๖๕๖ โยชน์ สูงจากระดับน้ำ ๑,๓๑๒ โยชน์ หยั่งลึกลงไปใต้น้ำ ๑,๓๑๒ โยชน์เท่ากัน ช่องซึ่งอยู่ระหว่างภูเขาเนมินธรกับภูเขาวินดกะ มีมหาสมุทรหนึ่งลึก ๒,๖๒๕ โยชน์

ภูเขาอัสสกรณ กว้าง ๓๒...โยชน์ สูงจากระดับน้ำ ๖๕๖ โยชน์ หยั่งลึกลงไปใต้น้ำ ๖๕๖ โยชน์ ช่องซึ่งอยู่ระหว่างภูเขาวินดกะกับภูเขาอัสสกรณ มีมหาสมุทรหนึ่งกว้าง ๑,๓๑๒ โยชน์ ลึก ๑,๓๑๒ โยชน์ มีปลาตัวหนึ่งชื่อ มิติ ยาว ๑๕๐ โยชน์

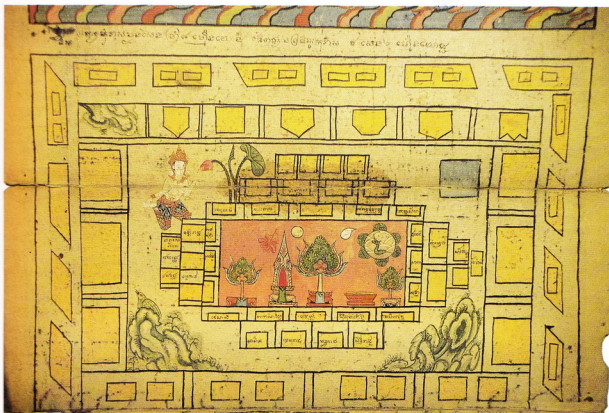
อนึ่ง วิมานครุฑนั้น อยู่ที่ช่องจักรวาล ติดกับภูเขาสุเมรุ ซึ่งอยู่กลางทวีปทั้ง ๔ ส่วนวิมานอสูรอยู่ใต้ภูเขาพระสุเมรุ ซึ่งเป็นที่อยู่ของพญานาค

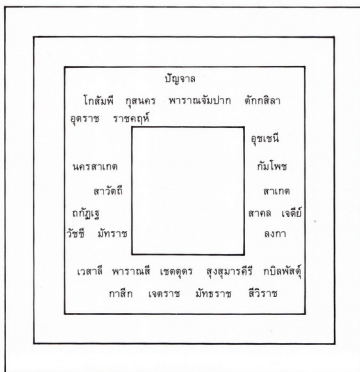
วิมานอสูรที่อยู่ของพญานาค

วิมานอสูรที่อยู่ของพญานาค

แผนที่ แสดงที่ตั้งเมืองต่าง ๆ ในชมพูทวีป

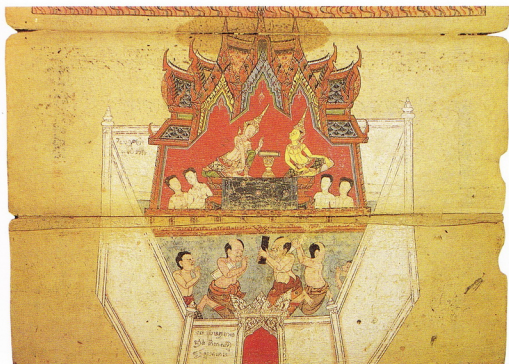

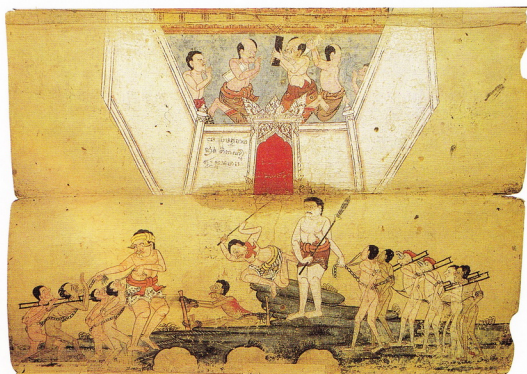
ยมโลก สระอโนดาต

นี่คือ
สระอโนดาต

	เปรตกิน อาหารของ พระในวัด			

ยมโลก

ยมโลก และสังขวิชนรก

จักรวาล... ๑,๔๕๐ โยชน์ ความยาว ๓๖๑,๐๓๕ (โยชน์)...ในน้ำมหาสมุทร ๘๒,๐๐๐ โยชน์ ส่วนความหนาของภูเขานั้น ๑๒๐,๐๐๐ โยชน์ สำหรับภูเขาพระสุเมรุราชนั้น ตั้งอยู่กลางจักรวาล กว้าง ๘๔,๐๐๐ โยชน์ ยาว ๑๖๘,๐๐๐ โยชน์ สูงจากระดับน้ำในมหาสมุทร ๘๔,๐๐๐ โยชน์ หยั่งลึก ลงไปในน้ำ ๘๔,๐๐๐ โยชน์ ยอดเขาพระสุเมรุ สูง ๑๐,๐๐๐ โยชน์ ซึ่งเป็นนครของเทวราช

ภูเขาพระสุเมรุ อยู่ติดกับเขาดรีกฏ และศิลาปถวี หนา ๑๒,๐๐๐ โยชน์ ส่วนมหาปถวี หนา ๑๒,๐๐๐ โยชน์ โดยตั้งอยู่บนศิลาปถวี ข้างบนปถวีซึ่งเป็นพิภพของพญานาคราชนั้น ประดับด้วย รัตนและทอง

อนึ่ง อุตตกปถวี หนา ๔๘๐,๐๐๐ โยชน์ ศิลาปถวีและวาโยปถวี หนา ๘๖๐,๐๐๐ โยชน์ ความกว้างและหนานั้น นับไม่ได้เลย (อนนตรโยช) และส่วนที่รองน้ำข้างใต้ไว้ นั้น เป็นอจตากาส ซึ่งประมาณมิได้ อาศัยซึ่งกันและกันอันเป็นธรรมชาติของโลก ถ้าจะนับระยะทางจากภูเขาสุเมรุไปถึงภูเขาเวรัมภานรคและภูเขาอัสสกรรณนั้น ยาว ๒๐๘,๓๖๐ โยชน์ ระยะทางจากภูเขาสุเมรุไปถึง กลางชมพูทวีป ยาว ๒๗๙,๘๖๐ โยชน์ และระยะทางจากชมพูทวีป ไปถึงกำแพงจักรวาล ยาว ๒๗๙,๘๖๐ โยชน์

อนึ่ง ภูเขาพระสุเมรุ... ๓ โยชน์ ...มีทวีปเล็ก ๆ ๕๐๐ ซึ่งอยู่กลางมหาสมุทร เป็นบริวาร ทางทิศใต้ภูเขาพระสุเมรุกว้าง... ๑๐,๐๐๐ โยชน์ ส่วนพื้นที่น้ำท่วมจนเป็นมหาสมุทรนั้นกว้าง ๔,๐๐๐ โยชน์ ที่เป็นป่าหิมพานต์นั้น ๓,๐๐๐ โยชน์ ที่มีมนุษย์ทั้งปวงอยู่นั้น กว้าง ๓,๐๐๐ โยชน์

ส่วนเมืองชนบทนั้น กว้าง ๘๔,๐๐๐ โยชน์ และมีแม่น้ำกุลาวตี (กุลาวตี) ส่วนที่เมืองสะทิง นั้น มีคลองเล็กคลองใหญ่มากมาย

เมืองเปรต ซึ่งอยู่ข้างป่าหิมพานต์นั้น มี ๑๒ ตระกูล (คือ) (๑) ตระกูลวนดาล (๒) ตระกูลสุคนบาท (๓) ตระกูลอุทธาทกะ (๔) ตระกูลอติชลิกะ (๕) ตระกูลตันหาทิต (๖) ตระกูลนิชนาม (๗) ตระกูลอชคันติกา (๘) ตระกูลสฎังกะ (๙) ตระกูลบุพพตัง (๑๐) ตระกูลวิมานิกเปรต (๑๑) ตระกูลมหาเปรต ซึ่งมีอิทธิฤทธิ์อันยิ่งใหญ่ในนครเปรต

อนึ่ง ได้ชมชมพูทวีปนี้ลงไปข้างล่างระยะทาง ๑๐,๐๐๐ โยชน์ มีชื่อว่า ยมโลก พญายมราช ทำหน้าที่พิพากษาคดีของมนุษย์ทั้งปวง ผู้ใดทำบาปน้อย ก็จะได้ไปเกิดในทิศ...นรก ส่วนผู้ใดระลึก ถึงกุศลผลบุญได้ ก็จะได้ขึ้นจากนรก แล้วไปเกิดบนสวรรค์ ส่วนผู้ใดไม่ได้ทำบุญให้ทาน พญายมราช จึงถามทูลทั้ง ๓ คือ ชรา พยาธิ มรณะ และผู้ใดได้ทำบุญให้ทาน เมื่อตายไปแล้ว ก็ได้ไปตกมหานรก ถ้าหลงลืมไม่ได้บอกพญายมราช พญายมราชก็จะบอก...

สัณยชีวนรค

ภาพสุดท้ายนรค

สังฆาทบรณ

โรรรอบรณ

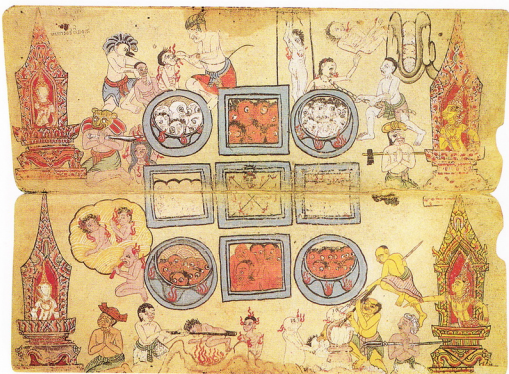
มหาโรจบุรุษ

ดาปบุรุษ

มหาตูปนรก

อเวจีนรก

แผนที่โบราณ : รอยพระพุทธรูปบนเขาสุมนภูฏ บนเกาะสิงหล

พระบาทพระนโมพุทธ

สิงหล

ภูเขาสุมนภูฏ

เกาะสุรัต

แผนที่โบราณ : เกาะลังกา

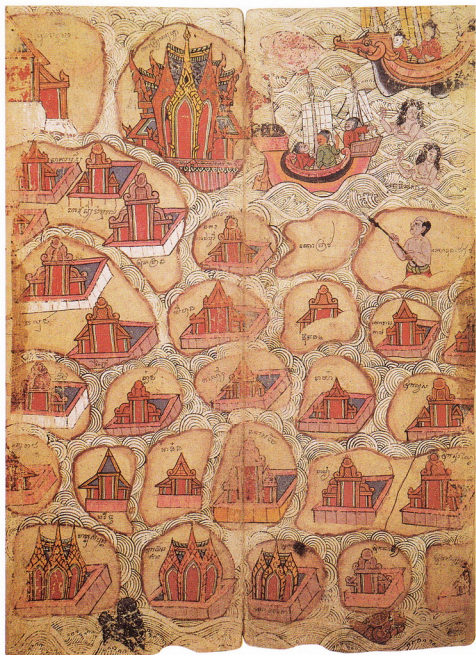
พระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กกุสันธะ มีพระวรกาย สูง ๔๐ คอก ในกฤตยุค
 พระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า โกนาคมนะ มีพระวรกาย สูง ๓๐ คอก ในไตรตายุค
 พระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กัสสปะ มีพระวรกาย สูง ๘๐ คอก ในทวารปรยุค
 พระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า ศรีศากยมุนีโคตมะ มีพระวรกายสูง ๑๒ คอก ในกลียุค
 เกาะลังกาไกลจากภูเขาสุมเมรุ ๕ โยชน์

แผนที่โบราณ : แสดงที่ตั้งเมืองต่าง ๆ ในชมพูทวีป

นครทั้ง ๑๖ เหล่านี้ คือ พาราณสี สาวตถิ เวสาลี มถิลา อาหวิ โกสัมพี อุชเชนี ตักกสิลา จัมปา สาคละ สูงสุมาคีรี ราชคฤห์ กบิลพัสดุ์ เขตวัน สังกัสสะ กุสินารา

ระยะทางจากต้นพระมหาโพธิ์ ไปถึงสัตตมหาสถาน ๓,๐๐๐ โยชน์ ถ้าเดินด้วยเท้าเปล่า ๓ เดือนจึงถึง ระยะทางจากสัตตมหาสถานไปถึงมหานคร ๖๐๐ โยชน์ ถ้าเดินด้วยเท้าเปล่า ๑๔ เดือนจึงถึง

แผนที่โบราณ : ประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ

ทะเลสาบ, เกาะขุนแผนียว, ไชยศิริ, เมืองลูลู, เมืองดูโนย, เมืองยา... เกาะรามคาม, เมืองยา... เกาะพรว้า, ชูพร, ไชยา, ป่าหัง, เมืองยามิ, พระนครศรีอยุธยา, นครเพชรบุรี, ยะโฮร์, ปัตตานี, นครอแจ, เมืองมนโค, เมืองปราณ, กลาง, ยานน, เมืองสันตน, เมืองจันทบุรี, สาครบุรี, นครศรีธรรมราช, ไสย, มะริด, ตลุง, ทวาย, ชันธราช, ปาตลีบุตร,

แผนที่โบราณ : ประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ

เมืองยวน, เมืองเขมร, ซาม่า... เป็นเศษฐี ๒๐๐ ชาติ, เมืองจาม, แพต, ลำปาง, พระलग, เวทราส, เมืองพ่อค้า, สีพีราส, นครหลวง, อยู่เรือ, เจียงโมย, เมืองกวางตุ้ง, เทวลังกา, นครปัญญาล, นครปาดสิบุตร, เมืองไต้หวัน, เมืองปักกิ่ง, ดันทามพฤกษ์, สวัดตนิก, เมืองกวางเจา, เมืองนานกิง, คนจีนซาล, คนลำบาก ๔ ชาติ,

แผนที่โบราณ : แสดงที่ตั้งเมืองโบราณพุทธวิป และอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

นครอุชเชนี, กระทำทุกกรกิจริยา, เป็นนายขมังธนู ๓ ชาติ เป็นบุโรหิต ๑๒ ชาติ, นครสาคล, เป็นพราหมณ์ ๘ ชาติ นครอินทปัตต์, นครจัมปาก, สังเกตานคร, ไพโรพระกัตพระโกษา, เมืองสาเกต, ดัน... นางสุชาดาถวายข้าวมธุปายาส เมือง... ชื่อสลิภิกิ, เมืองนี้ชื่อขุลงตามอยู่ทางทิศตะวันออกติดกับตันรัง, พระมหาโพธิ์อยู่กลาง ดันหัวสูง ๑๐๐ โยชน์ ผลตกลงมาเป็นทอง, เมืองมัทราส, นครโรมนิไสย, นครศิคาปาโมกข์, ชื่ออชฌมาลนิโครธ, ที่จักรมรตนากร, เมืองเศรษฐี, ทางทิศตะวันตกมีเมืองชฎิลคราม, สถานพราหมณ์

แผนที่โบราณ : แสดงที่ตั้งเมืองโบราณขอมพูทวิป และอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

นครสีพี, นครกลิงกราษฎร์, นครพาราณสี ปาลีไลย ภูเขาอิสิมธร, ที่รัตนนคร, เป็นมณฑลผู้มีปัญญา ๕๑ ชาติ, นครปาวา, เมืองสาวัตถี, เมืองเชรฐี, นครโกสินารา, เขตตุร, นครอาฬวี, เป็นคนมีปัญญา ๘ ชาติ นครมิถิลา, ทางทิศอุดรของเมืองปัญจาล มีภูเขาอิสิธ, เมืองนั้น ชื่อตะวันตก (บสุจิม), นางอัมพาลี ซึ่งเกิดจากต้นมะม่วง นครกุรสาลี

แผนที่โบราณ : แสดงที่ตั้งเมืองต่าง ๆ และอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

เมืองยี่ปุ่นใหญ่ เมืองนาคสาแก, เป็นช้างหม้อ ๔ ขาติ, สระมุจลินท์เป็นที่อยู่ของพญานาคราช, เมืองสูงสูมาร ๑๑, นครกุดตมา, เมืองมัยลี, ดันเกตก์ปายลี, นครอังวะ, เมืองโรมราช, เมืองนาคบัต, นครหงสาวดี, นครหาง, นครคางอู, เมืองลขิง

แผนที่โบราณ : แสดงที่ตั้งเมืองต่างๆ และอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

คิรินคร, นครอัครราช เป็นนายความช้าง ๒ ชาติ, สาขลนคร, เมืองมูลาศรี, นครอัทบัน, นครคันธราช, นครปาโลยกาส เป็นปูทอง ๑ ชาติ, เป็นคนเฝ้าทวารป่า, เป็นเต้าทอง ๑ ชาติ, นครศรีงาดำ, เมืองนารี

แผนที่โบราณ : แสดงที่ตั้งเมืองต่าง ๆ และอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

เป็นนกคุ้ม ๑ ชาติ, เป็นกระบือ ๑ ชาติ, เป็นนกกระสา ๔ ชาติ, ตักกศิลา, ป่าชื่อ อุดรมันหา, ตันไม้เป็นคูหา (เดิมชาโกหา) จัมปาก, เป็นพระยาสุณั ๑ ชาติ, กัตถราช เป็นพระยาสุกร ๑ ชาติ, เป็นนกกระสา ๒ ชาติ, โกสัมพี, เป็นช้างเผือก ๔ ชาติ, เป็นสุนัขจิ้งจอก ๑ ชาติ อุชเชนี, เป็นนกแก้ว ๔ ชาติ, ลงกต, เป็นโค ๕ ชาติ, สูงสุมาคีรี, ราชคฤห์

แผนที่โบราณ : แสดงที่ตั้งเมืองต่างๆ และอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

เป็นนายพราน เป็นกระต่าย ๑ ชาติ, อาหวิ, เป็นมังกร ๑ ชาติ, มิถิล, เป็นม้า ๔ ชาติ, มหาโพธิ, เป็นพญาหนูเผือก ๒ ชาติ, อัชชบาล, กบิลพัสดุ์ เป็นตะกวด ๓ ชาติ, เป็นช้างดำ สาวตถี, ไพศาลี, พาราณสี, ไม้เกตุ เป็นกวางทอง ๑๓ ชาติ, มุจลินท์, เป็นไก่ ๒ ชาติ อินทปัตต์ ป่านั่นชื่อ ยาคะ, ต้นไม้เป็นคันทา, กุสินารา, มีพระสถูปผุดขึ้นสูง ๑๒ โยชน์ ชื่อเกาะรก

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าและอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

ต้นไม้เป็นคูหา เป็นพญานกยูง, เป็นนกการเวกเอาหางครอบหัว, เป็นมหาฤๅษี ๙๖ ชาติ
ชื่อวิฆาทรบรรพต

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าและอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

พหลบรรพต ๖๐ โยชน์ หยั่งลงไปข้างใต้ ๕๔ โยชน์, เป็นลิงเผือก, ปามะม่วง ๘,๐๐๐ วา ป่าขนุน ต้นไม้เป็นคูหา ซึ่งมีผลต่าง ๆ กัน (กว้างยาว) ๘๐๐ วา นางมณีเมขลาซึ่งประทับถนิมพิมพาภรณ์ สีแดง ออกมาสู่ขอบฟ้า รามสูตรเห็นแล้วจึงเอาขวานขว้างและยิงปืนออกไป แต่ไม่ถูกนางมณีเมขลา ขวานและปืนที่ยิงออกไปนั้น ถูกภูเขา จึงมีเสียงบีม ๆ คนทั้งหลายเรียกเสียงนี้ว่า “ฟ้าร้อง”

เป็นนกพิราบ ๕ ชนิด, น้ำที่ไหลไปในภูเขา ๖๐ โยชน์, ชื่อพลหัททา, เป็นจระเข้ ๑๖ ชนิด ดงภูเขาสาลิบาท เป็นช้างดำ ๓ ชนิด, เป็นปลา ๓ ชนิด

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าและอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

นี้ชื่อรามสูรขว้างขวาน สัตว์จามรีมีมาก เป็นลิงเผือก ๑๐ ชาติ, ดงมะม่วง (กว้างยาว) ๘,๐๐๐ วา, ดงมะขวิด (กว้างยาว) ๘,๐๐๐ วา, ดงนี้ชื่อมหาพิชิต ต้นไม้เป็นกุหา มีโพรงสำหรับทำไรนา ส่วนมนุษย์นั้น บริโภคข้าวสาลี ภา ถั่ว ซึ่งเกิดเองตามธรรมชาติ เมื่อจามรีตายไปแล้ว ทางก็ได้รับการบำรุงรักษาไว้, นางมณีเมขลา, เป็นมังกร ๒ ชาติ, ในสระนั้น (กว้าง) ๕๔ โยชน์ เป็นนกกาน้ำ ๑ ชาติ, ดงกล้วย (กว้างยาว) ๘,๐๐๐ วา ช้างสาร, ดงอ้อย (กว้างยาว) ๘,๐๐๐ วา

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศใบป่าและอดีตชาติของพระพุทธรเจ้า

ภูเขาถั่ว (กว้างยาว) ๘,๐๐๐ วา ดงผัก (กว้างยาว) ๘,๐๐๐ วา สุวรรณบรรพตสูง ๔๖,๐๐๐ วา, เป็นช้างตัวยาว ๑๒๐ ศอก สูง ๔๘ ศอก, ขาวยาว ๕๖ ศอก เป็นลิง ๑๐ ชาติ, ป่าแดง (กว้างยาว ๖๐ โยชน์, ดงถั่ว (กว้างยาว) ๕,๐๐๐ วา, ดงกล้วย ๘,๐๐๐ วา ดงอ้อย ๘,๐๐๐ วา, (ดง) ไม้แดง (กว้างยาว) ๔๖,๐๐๐ วา มีต้นแก้วไพฑูรย์ขึ้นบนดินสีทอง

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าและอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

มณฑลโบกขรณี (กว้างยาว) ๕๔ โยชน์, เป็นภบ ๑ ชาติ, เสือจำศีล, หมักกับตันสะคร้อ, น้ำไหลบนอ่างศิลา ๖๐ โยชน์ ชื่อกานคงคา, ระยะทางจากสระอโนดาตไปถึงอ่างศิลา ๓๐๐ โยชน์, ดงอ้อยมีพัน, ข้าวสาสีขาว, ดิดสระกุนาละ, (ตง) มะม่วงกว้าง ๔,๐๐๐ วา ดงกล้วย ๔,๐๐๐ วา ตันจันทน์ ข้าวสาสีแดง, เป็นนกดูเหว่า ๒ ชาติ

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าและอดีตชาติของพระพุทธรเจ้า

ต้นร้าง ๑,๐๐๐ วา, เป็นนกแร้ง ๔ ชาติ, พระอาจารย์, สรรพคุณละ ๕๔ โยชน์ เป็นกีนนร ๑ ชาติ, พระมหาฤๅษีริยะ, ดงมะม่วง (กว้างยาว) ๘,๐๐๐ วา, คนกะเทยอยู่ปากภูเขา ๖๐ โยชน์, เป็นโคสุภราช ๕ ชาติ, ดงอ้อยต้นใหญ่เท่าต้นหมาก, ดงกล้วย ๔,๐๐๐ วา ดงขนุนซึ่งมีผลเท่ากะออมจุน้ำ ๖๐ หาบ วัดโดยรอบ ๔,๐๐๐ วา, ข้าวโภสสาสีขาว ๔,๐๐๐ วา ข้าวโภสสาสีแดง ๔,๐๐๐ วา, ดง (ไม้) แดงมีผล ๔,๐๐๐ วา, ดงโสมก

สระอินดาต

ภูเขาคันธมาทน์, แก้วลาย ๒๐๐ สี แท่นแก้ว, ดอกไม้สำหรับบูชาทุกวัน, ร่องน้ำไหล ๓ รอบ แล้วไหลออกไปตามทิศ (ตะวันตก), เป็นท้าวธตรัฐ, ภูเขาฉิมภูฏ (มี) แก้ว ๖ ประการ สูง ๒๐๐ โยชน์, พระบาทศรีวิกรมกำลังเหาะทยาน, ภูเขาสุทนต์มีสีเหมือนทอง ๒๐๐ สี, ภูเขากาฬภูฏ (มี) แก้วสีเขียว ๒๐๐ สี, น้ำไหลจากร่องสระอินดาตบังพระอาทิตย์, ภูเขาไกรลาสมีสีขาวเหมือนเงิน, พระบาทอิศวร

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าหิมพานต์ และอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

มีอุหาทอง, ราชสีห์ขาวกินแต่เนื้อสัตว์เป็นอาหาร, ราชสีห์เหลืองกินเนื้อสัตว์, เป็นนกกุง ๓ ชาติ พระบาทอุทุมพร, ภัทรกับ, ภูเขาเวภารบรรพต และเวณิลบรรพต, ยักษ์อยู่ที่ภูเขา ๔,๐๐๐ (ลูก) ราชสีห์กินหญ้า, ชื่อสระรัตกาลระยะทาง ๕๔ โยชน์, ราชสีห์สีแดงกินแต่ข้าวกับใบไม้, ดงข้าวสาธิตแดง (กว้างยาว) ๔,๐๐๐ วา, ดงช้างอยู่ (กว้างยาว) ๔,๐๐๐ วา ดงแดงระยะทาง ๔,๐๐๐ วา, ดงข้าวโภชสาธิตสีขาว, ดงแดงโม ๔,๐๐๐ วา

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าหิมพานต์ และอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

ดงมะขวิด ๔,๐๐๐ วา, เป็นนกกา ๒ ชนิด อยู่สี่ประเทศสระ ๕๔ โยชน์ ดงอ้อยช้างต้นใหญ่
เท่าต้นหมาก ๔,๐๐๐ วา, ดงกล้วยผลเท่าขาช้าง (กว้างยาว) ๔,๐๐๐ วา, ดงข้าวโกชนสาละ ๔,๐๐๐ วา
นางนารีผลสวยเหมือนเด็กสาวอายุ ๑๖ ปี, เป็นมหาฤๅษี ๔๖ ชนิด, ยอดเขาหิมพานต์มี ๔๐๔,๐๐๐ ยอด
มีความกว้าง ๓,๐๐๐ โยชน์, สูง ๕๐๐ โยชน์ มีทะเลทั้ง ๗ กว้าง ๑๐๐,๐๐๐ วา ดงถั่ว (กว้างยาว) ๔,๐๐๐
วา, เปตวิมานมี ๑๒ พวกร

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าและอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

พระโพธิสัตว์เป็นหงส์ซึ่งเป็นพญาสัตว์ทั้งหลาย, สระคันฉ่นทะ (กว้างยาว) ๕๔ โยชน์ เป็นราชสีห์อยู่ที่ภูเขานาคคุดหา, ดงสมอ (กว้างยาว) ๔,๐๐๐ วา พระโพธิสัตว์เป็นรุกขเทวดา ๓๐ ชาติ, ดงมะม่วงผลเท่ากะออม (กว้างยาว) ๑๐๐ โยชน์ ดงฝ้าย (กว้างยาว) ๔,๐๐๐ วา รุกขเทวดา, (ดง) มะขามป้อมกว้าง ๔,๐๐๐ วา ไบร๋วงลงมาเป็นทอง, ต้นหัวสูง ๑๐๐ โยชน์ ผลใหญ่เท่าผลลูกพิท, มหารรนาคราช

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศรอบเขาพระสุเมรุ และอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

พระโพธิสัตว์เป็นครุฑ ๒ ขาติ, เกาะ, พระโพธิสัตว์เป็นสมมติเทวดา, ปลาชื่อติมิงคละ ยาว ๑,๐๐๐ โยชน์ อยู่ช่องภูเขาเกรวิก กับทะเลสีทันดร, ปลาติมิงคละยาว ๑๕๐ โยชน์ อยู่ช่องภูเขาเนมินทร กับภูเขาวิन्दกะ, ปลาชื่อมหามิงคละ (มหาทิมิงคูล) ยาว ๕๐๐ โยชน์ อยู่ช่องภูเขาสุทสนะกับภูเขาเนมินทร, ปลาชื่อวิคิ (วิคิ) ยาว ๑๒ โยชน์ อยู่ช่องภูเขาวิन्दกะกับภูเขาอัสนกรรม, พระโพธิสัตว์เป็นนาคราช ๒ ขาติ, ที่อยู่ของอาลวกะนาคราช

ภูเขาพระสุเมรุสูง ๔,๐๐๐ โยชน์ อยู่ทางทิศตะวันออกชื่อ เวปจิตติ และสูงติสูง (น่าจะเป็นความยาวมากกว่า ๑๖,๐๐๐ โยชน์ อยู่ทางทิศทักษิณ ชื่อสุททิ และสัปรอรงค์ กว้าง ๑๐,๐๐๐ โยชน์ อยู่ทางทิศตะวันตก ชื่อวิราฐและบริกาฐ, อยู่ทางทิศอุดร ชื่อราหูและพรหมทัต, ดันสัปปะรต

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศรอบเขาพระสุเมรุ

ส่วนพญานาค กำลังสอนลูกให้ว่ายน้ำ, ปลานี้อธิษฐานหาน้ำยาว (มาก) อยู่ตรงกลางระหว่างภูเขาสุเมรุกับภูเขาอินทรร, ปลานี้อธิษฐานหาน้ำยาว ๕,๐๐๐ โยชน์ อยู่ตรงกลางระหว่างภูเขาอินทรรกับภูเขาอิสิณธร สำหรับมหาสมุทรเหล่านี้ ล้อมรอบ (บริวาร) ภูเขาสุเมรุ, ปลานี้อธิษฐานหาน้ำยาว ๑,๕๐๐ โยชน์, อยู่ตรงกลางระหว่างภูเขาอินทรรกับภูเขากรวิก, จากภูเขากำพลนคราช, มะม่วงหิมพานต์, นาคตัวนี้เกิดใกล้ดงมะขวิด, ดงสมอ

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าหิมพานต์

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าหิมพานต์
 นกอินทรี, สมมติเทพ,

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศไพบาและมหาสมุทร

ส่วนนอกอินทรีนี้ เคยไปคาบเอาคนตายที่ทวีปอุดร แล้วเอาไปทิ้งที่มหาสมุทร, ดงมะม่วง (กว้าง ยาว) ๔,๐๐๐ วา, ดงสมอ ๔,๐๐๐ วา, นี่เป็นพิภพนาคราช

แผนที่โบราณ : ภูมิประเทศในป่าหิมพานต์

ดงขรณ, พฤษภเทวา

ภูเขากำพลนาคราช

คำกายทนต์ไตรภูมิฉบับภาษาเขมร

.....อนันตโยชมหารตนณ.....ชนนละตล มหาพรัหมนุชาตเขตอนาเขตโดยทูลายตรลุต.....
วาลมานกัแพงเทียบ เทาโดยแก้ว ๗ ปุรการยุยโห่ง

รียชन्हันแนะโฌมะเนวสณฺณานาสณฺณายตฺตนภูมิ มานปฏฺชชนฺนุโสตฺตาสกิทาคาอานาตา-
อรหนฺต ชาอนกาวานานูเนวสณฺณานาสณฺณายตฺตนจตฺตุดฺตอรูปุชฺชณานานาทาปนฺนิกิณฺนุชฺชนวสณฺณยา-
นาสณฺณายตฺตนภูมิอรูปุชฺชณมานอญฺสบาน ๘๔๐๐๐ มหากาลูป แดงจายอ์พ็ยอญฺญจณฺณายตฺตนภูมิเทคัล-
ชฺชนวสณฺณานาสณฺณายตฺตนภูมิในะปรมาณาน ๕๕๐๘๐๐๐ โยชนแถมฺนุสโลกเทคัลชฺชนวสณฺณยา-
นาสณฺณานะะบาน ๗๑๘๕๖๐๐๐ โยชอรหนฺตฺนุโอดเนวสณฺณานาสณฺณานะะมานจิตฺร ๑๒ คิมหากุรียา
๘ นูเนวสณฺณานาสณฺณายตฺตนกุรียา ๑ คิจิตรอนกตตังสมฺมาตียจิตฺรอารุมฺมโนะชาลฺลนฺนุณกรกสคัลล-
คฺคมานนุชฺชนวสณฺณานาสณฺณายตฺตนวิบาก ๑ คิจิตรชาอนกัจ เรินอารุมฺมนุชาตียลฺลนฺนุชาลคัลล-
นิงรกสคัลลพฺพานนุอรทคฺคผล ๑ คิจิตรอนกตชากาคฺคกิลเลลโยบงโดยมาคคณฺณานปฺราชาญา นูโอเบกฺกชาส-
คตมโนะฐวาวรชน ๑ คิจิตรอนกรพิงอารุมฺมโนะยมนโนะฐวาร จิตฺรอรหนฺต ๑๒ ปุณฺนเะเอง รียจิตฺรอนาคา
๑๗ คิมหากุส ๘ นูโลพฺภมูล ๔ คิโสมนฺสสทคตทิกฺกจิตฺตวิปฺยุตฺต ๒ คิ ลี นูโอเบกฺกชาสคตทิกฺก
จิตฺตวิปฺยุตฺต ๒ คิ ลี // ผลฺมชา ๔ โหมมูล ๑ คิจูทรจฺญมโนะฐวาวรจน ๑ นูเนวสณฺณานาสณฺณายตฺตนวิบาก
๑ นูเนวสณฺณานาสณฺณายตฺตนกุสจจิตฺร ๑ นูอานาคามีผลจิตฺร ๑ ชาคุรุพฺพ ๑๗ ปุณฺนเะเองจิตฺตทิกฺกทาคา
๑๗ จูจฺญานาผลา สยกสกิทาคามีผลจิตฺตบณฺนูลวิญฺญ นูจิตฺรโสตา ๑๗ จูจฺญานาผลาตโสตาปติผล-
จิตฺตบณฺนูลจิตฺตริเทกฺกปฏฺชน ๒๑ คิโลพฺภมูล ๘ นูโหมมูล ๒ นูมหากุส ๘ มโนะฐวาวรจฺจน ๑ นูเนวสณฺณยา-
นาสณฺณายตฺตนวิบาก ๑ นูเนวสณฺณานาสณฺณายตฺตนกุส ๑ ชา ๒๑ ปุณฺนเะเองรียจอรหนฺนุณาคาพฺพาน-
วิลมกเกิตฺรนุมนุสโลกวิญฺญเทียบเล็ยสกิทาคาจะมกเกิตฺรนุมนุสโลกแต ๑ ชาต รียโสฏฺกมาน ๓ ชุพฺก,
๑ โฌมะเอกวิชัมภกบงกิดนามนุสสุวิญฺญแต ๑ ชาต, ๑ โฌมะโกลาลโกโลโสตาจะมกบงกิดโนะยมนุสสุสเนะ
๒ ชาต, ๑ โฌมะสคตฺกฏชฺตฺรปโม จะมกเกิตฺรโนะยมนุสสุสโลกเนะ ๗ ชาตุด รียพระโสตาพฺพานฐลกาเท-
อาบายภูมิทุกทูละเทรนาโนะเล็ยสิงคฺคบานโสวสุก ๑ คิตรีเทกฺกปฏฺชนบานแตมาคคณฺณานนิริพฺพานกณฺณ-
โนะโสคกบานเจริน แตมินบานมาคคณฺณาน แดงนิงอนโหลเทหาวิญฺญเทามกเจรินชาตุด พาวฺรณานเนวสณฺณยา-
นาสณฺณายมฺมปฺนุณเะเอง เนวสณฺณายตฺตนรูปฺกายอ์ปมคตมฺมินนิตฺติ จิตฺตเมวติฏฺฐติ จิตฺราสติกิปปุสสทฺธานิ
ทิมายูปมานิ

รียชนันแนโถมะ อภิเษกณญาตตณฏมานปทุชนนุโสตาสกิททาคา อานาค อรหนต ชาอนก-
ภาวนานูอภิเษกณญาตตณ อรูปฐฆานบานทาบทงเกิด ชาอภิเษกณญาตตณอรูปฐฆานอยุสยาน
๑๐๐๐๐ มหากาลุปแต่วิญญานณญาตตณ ดลอภิเษกณญาตตณฏมาน ๕๕๐๘๐๐๐ โยชช จิตรอรหนต-
นุโยอภิเษกณญาตตณฏ ๑๓ คิมหากิริยา ๘ นูอภิเษกณญาตตณกริยา ๑ คิจิรฐนุปรกูปโดย-
ทียลัญรทกขกุลคมานเลียบอภิเษกณญาตตณวิบากจิต ๑ นูมโนธวาวารจณจิต ๑ นูเนวสณญา-
นาสณญาตตณกริยา ๑ อรทตผลจิต ๑ ชาคัรุพ ๑๓ โนะเอง จิตรอนาคา ๑๘ คิมหากุส ๘
นูเนวสณญานาสณญาตตณกุส ๑ อภิเษกณญาตตณวิปาก ๑ นูอภิเษกณญาตตณกุส ๑ นูอกุส ๕
คิโสฬฆมูล ๔ คิอุทธจ ๑ นูมโนธวาวารจณ ๑ นูอนาคามีผล ๑ จิตรอนาคา ๑๘ แต่ปุ่นแนเองจิตรกกิททา-
คาทิตุจกนา ยกแตอนาคามีผลเจณญ ยกสกิททาคามิผลจุสซุสา ๑๘ โนะเองจิตโรตา ๑๘ ตูจกนากเท-
โสตาปตติผลปนจุสจ จิตริเหตุกูปทุชน ๓๒ คิมหากุส ๘ นูเนวสณญานาสณญาตตณกุส ๑
นูอภิเษกณญาตตณกุส ๑ นูอภิเษกณญาตตณวิปาก ๑ นูมโนธวาวารจณ ๑ นูอกุสจิต ๑๐ คิโส-
ฬฆมูล ๘ นูโมฬมูล ๒ จิตรปทุชน ๓๒ ปุ่นแนเอง พารุณานอภิเษกณญาตตณฏแต่ปุ่นแนเอง อภิเษ-
กณญาตตณ รูปกาย ๑ ปุปมุตตมปิ นตติ จิตตเมว ติฏฐติ สฏฐิกิปปสทสฐานิ

รียชนแนโถมะวิญญานณญาตตณฏมานปทุชนนุโสตาสกิททาคาอานาคอรหนตชาอนกภาวนา-
วิญญานณญาตตณอรูปฐฆานบานทาเกิดโอตวิญญานณญาตตณอรูปฐฆานอยุสยาน ๔๐๐๐๐
มหากาลุปแต่อพิยอากาศานณญาตตณเททลวิญญานณญาตตณฏมาน ๕๕๐๘๐๐๐ โยชช จิตอร-
หนตณูณนวิญญานณญาตตณฏโนะ ๑๔ คิมหากิริยา ๘ นูอรูปาวจรกริยา ๓ ชาอากาศานณญาต-
ตณะกริยานูวิญญานณญาตตณ ๑ นูมโนธวาวารจณ ๑ นูอรทผล ๑ ชา ๑๔ โหง จิตอนาคามี ๑๔ คิมหา-
กุส ๘ เนวสณญานาสณญาตตณกุส ๑ วิญญานณญาตตณะกุส ๑ นูวิญญานณญาตตณวิปาก
๑ โลกโมล ๔ อุตตจ ๑ มโนธวาวารจณ ๑ อนาคามีผล ๑ ท่างอิสตฐา ๑๔ โหง สกิททา-
คามิผล ๑๔ จิตโสตาปติผล ๑๔ แนะปุ่นคนาโหง คิเหตุตปะปทุชนจิต ๒๓ คิมหากุส ๘ เนวสณญานา-
สณญาตตณะกุส ๑ อภิเษกณญาตตณะกุส ๑ วิญญานณญาตตณะกุส ๑ นูวิญญานณญาตตณ-
วิปาก ๑ อุกุลจิต ๑๐ คิโสมมูลโมฬมูล ๒ มโนธวาวารจณ ๑ ตฐา ๓๒ โหง รียพารุณาจิตปทุชน-
โสตาปติสกิททาคามิอนาคามีอรหนตณูณนวิญญานณญาตตณฏมสุเรณูปราการยอัมบาลแนโหง
วิญญานณญาตตณรูปกาย ๑ ปุปมุตตมปิ นตติจิตตเมว ติดติจตาพิสทสทสฐานิ आयุปमानิ

ชนันแนโถมะ อากาสานณญาตตณฏมานปทุชนนิงโสตาสกิททาคามิอนาคามีอรหนต-
อนกภาวนาอากาศานณญาตตณะปถัมรูปฆานโนะบานทาเกิดรทงอากาศานณญาตตณอา-
รูปฐฆานโนะมานอยุส ๒๐๐๐๐ มหากาลุปแต่อกุณนิฏฐเททลอากาศานณญาตตณโนะ ๕๕๐๘๐๐๐
โยชชจิตรอรหนตณูณนอากาศานณญาตตณโนะ ๑๔ คิมหากิริยา ๘ อรูปาวจรกริยา ๔ อากา-
सानณญาตตณวิปาก ๑ มโนธวาวารจณ ๑ อรทตผลจิต ๑ ตฐา ๑๔ โหงจิตธาณาคามีผล ๒ คิมหา-
กุส ๘ อารูปาวจรกุส ๔ อากาสานณญาตตณวิปาก ๑ อุกุสจิต ๔ คิโสฬฆมูละปรัสสจากอพิย-
ทิถุติ ๔ อุทธจ ๑ มโนธวาวารจณ ๑ อานาคามีผลจิต ๑ ผลัมท่างอิสตฐา ๒๐ โหง จิตรสกิททา-
คามิ ๒๐ ตูจกนาณาสัสแตสกิททาคามิผลโสตา ๒๐ ฉลสแตโสตามติผลโนะโหง จิตตริเหตุกูปทุชน
๒๔ คิมหากุส ๘ รียจิตอรรูปาวจรกุส ๔ รียอากาศานณญาตตณวิปากจิต ๑ อุกุสจิต ๑๐
คือ โสฬฆมูล ๘ โสฬสจิตทิยมโนธวาวารจณ ๑ ชา ๒๔ เกิดอพิยตริเหตุกูปทุชนนูกอนาณญาตตณ-
ปถัมฆานโหงรียพารุณาสตาณอากาศานณญาตตณอิสปุ่นแนโหง รียกนอวรูปแนอิสโสตาปติผลสิงนุโหง

อากาสาณญายตฺตน รูปายอปปมคฺตมปฺนคฺตํ จิตฺตเวทญฺหวิสุตฺตสทฺทกปฺปานิ อายุปฺมานํ

๓๐	๔	แนวสณฺณานาสณฺณายตฺตน	๓๐	๔	๓๐	๔	เจตสิกเกิดโดยรูปปาวจร
๓๐	๔	อากิณฺณญายตฺตน	๓๐	๔	๓๐	๔	กุสลนุรูปาวจรวิภาทฺษนุอฺ-
๓๐	๔	วิญญานญายตฺตน	๓๐	๔	๓๐	๔	ปฺปาวจรกฺริยาโนะ ๓๐
๓๐	๔	อากาสาณญายตฺตน	๓๐	๔	๓๐	๔	รียกาลอรหนฺตโสตุถฺมาน-
							แต่วิปากฺขณฺงกฺริยารกฺกุส-
							ลโนะคฺมานเสยฺยกาลตฺริแหตฺ-
							ตฺกปทฺทชนฺงโสตุดาปตฺส-
							ททาคามิโสถฺมานตฺถกฺกุส-
							ลจิจฺจ-
							นฺงวิภาทฺษจิจฺจโนะรกฺขกฺริ-
							ยา-
							คฺมานเสยฺย

ริชนํ (แนะ) โณมะกณฺนิฏฐาพฺรหฺมสุทฺทวาสฺมานตฺตอณฺณาคามิณฺอรหนฺตนิรกปฏฺชนุโสฺรตฺตา-
สทฺทททาคามิโนะคฺมานอณฺกถาวานาปาวจรปณฺณชฺฆมานบานทาเกติกฺกนงกณฺนิฏฐามหาพฺรหฺม-
โนะมานอายุส ๑๖๐๐๐ มหากาลูป รือพิยสทฺทสยทาตลลอกณฺนิฏฐามหาพฺรหฺมโนะ ๕๕๐๘๐๐๐ โยช
จิตฺอรหนฺตญฺกนงกณฺนิฏฐามหาพฺรหฺม ๒๗ คิมหากิริยา ๘ รูปาวจกริยา ๕ อรูปาวจกริยา ๔
รูปาวจจรปณฺณชฺฆมานวิภาทฺษ ๑ รีกุสลวิปากเหตุกะ ๕ คิจฺจกฺขวิญญาน ๑ โสตุตวิญญาน ๑ โอเบกฺ-
ทสาสนฺติริตฺตโนะ ๑ โสมนสฺสสนฺติริตฺตโนะ ๑ สมฺปติตฺตโนะ ๑ ทา ๕ ริเทตฺตฺกะกิริยา ๓ อรทฺตผลจิตฺ ๑ ทา
๒๗ โหง จิตฺตอณฺณาคามิผล ๓๑ คิมหากุสล ๘ รูปาวจรกุสล ๕ รูปาวจรกุสล ๔ รูปาวจรปณฺณชฺฆมาน-
วิปาก ๑ กุสลวิปากเหตุจิต ๕ คิจฺจกฺขวิญญาน ๑ โสตฺวิญญาน ๑ สมฺปติจฺจน ๑ โสมนสฺสสนฺติริตฺตโนะโอ-
เบกฺทสาสนฺติริตฺตโนะ รือกุสลทํ ๕ คิโณมฺลจจากเจฏฺญอพิยทฺธิชฺยทํ ๔ คิจฺจตฺจ ๑ อวตฺตจิต ๒ อณฺณาคผลจิตฺ-
วุทฺทา ๓๑ โหง ริจิตฺตอณฺณาคานุอรหนฺตเกติกฺกนงกณฺนิฏฐาพฺรหฺมสุทฺทวาสทฺทสแตปฺนแนะเองโหง ริสตุทฺททํ-
ทลย เกติกฺกนงมฺ ๓๑ คิกํมมฺ ๑๑ รูปมฺ ๑๖ อรูปมฺ ๔ แนะสิงวินาสเทยฺงปฺรากฺกโหง อพิยเบสิ-
งเะ แสนโกฏฺจจฺจวาลปฺราพิลปฺราพิลโง ทิกสิงปฺราบิยปฺราบิยตฺงเทพิทฺทอสิสเณโกฏฺจจฺจวาลเทบ-
ทยลภกผาตเจฏฺญ โอยวินาสทฺทสเณโกฏฺจจฺจวาลโง

ริชนํแนะโณมะ สตฺตสิทฺทพฺรหฺมสุทฺทวาสฺมานตฺตอณฺณาคามิณฺอรหนฺตนิรกปฏฺชนุโสฺรตฺตาสทฺทททา-
คามิโนะคฺมานอณฺกถาวานาปณฺณชฺฆมานทาเกติชาสท สยพฺรหฺมมานอฺยุสเณบาน ๘๐๐๐ มหากา
ลูปอพิสตฺตททสเณทลลสตุตทาสาโนะบาน ๕๕๐๘๐๐๐ โยชฺชจิตฺอรหนฺต ๒๗ จิตฺตอณฺณาค ๓๑ ตฺถเบยฺง-
พารุณามกฺกนงกณฺนิฏฐาพฺรหฺมสุทฺทวาสฺมานโนะโง

ริสฺตฺตแนะโณมะ สทฺทพฺรหฺมสุทฺทวาสฺมานตฺตอณฺณาคานุอรหนฺตนิรกปฏฺชนุโสฺรตฺตาสทฺทททา-
คาคฺมานเสยฺยชานกฏานานาปณฺณชฺฆมานบานทาเกติโอคชนิสฺสพฺรหฺมสุทฺทวาสฺมานอายุสฺบาน ๔
เหมินมฺมหากาลูปแตอพิยฺตปาทาตลลสตุตทา ๕๕๐๘๐๐๐ โยชฺชจิตฺอรหนฺต ๒๗ จิตฺตอณฺณาค ๓๑ ตฺถเบยฺง-
สฺรติยมกฺกนงกณฺนิฏฐาพฺรหฺมสุทฺทวาสโนะเองโง

วิชนีอุตปาหฺรหมสุธาวาสมานเตอณาคาอรหนฺตรกปฺพุชนโสธาสกฺขิทาคามีโนะคฺมานอนฺกตภาว-
นาปญฺมชฺฌมานโนะเททาเกติกฺกณฺอุตปาหฺรหมโนะมานอายุสฺมาน ๒๐๐๐ มหากาลิปฺเตอ์พียะเวทาภุมมกตลฺลุตปา
๕๕๐๘๐๐๐ โยชฺชจิตฺตอรหนฺต ๒๗ จิตฺตณฺนาคา ๓๑ โนะลึงฺจฺจุคฺนาทังอิสฺโง

ชนันแนโณมะ อเวทาหฺรหมสุธาวาสมานเตอณาคาณฺหฺรพะอรหฺตฺรกฺขปฺพุชนฺโสธาสกฺขิทา-
คาคฺมานเลยฺชาอนกฺภาวนาปญฺมชฺฌมานปานทาบงฺกิตโนะยอเวทาหฺรหมมานอยฺสฺมาน ๑๐๐๐ มหากาล-
ปเตอ์พียะเวทผลาเททลลเวทาภุมมฺมาน ๕๕๐๘๐๐๐ โยชฺชจิตฺตฺรพะอรหนฺต ๒๗ จิตฺตณฺนาคา ๓๑ จฺจุจิตฺตเยิง-
โพลมกฺขฺนุอฺกฺขณิฏฐํญมแนเองเตจฺงายอ์พียะเวทผลาเททลลอฺกฺขณิฏฐํหฺรหมโนะมานโณมะปาญฺจสุธาวา-
ลัสสํหฺรหมโนะเอง

รียะผฺลึงฺยธฺรุลากสพฺพอนลิมฺสแนโกตเททาจกฺกรวาลพฺพมฺมนุสฺสทํางหฺลยภฺกมานจิตฺรโนะตฺริกอรหฺร-
ชาภฺกจิตฺรคฺรุพฺพอนลฺล (ภฺลึงฺกาสฺป) เมไพรยทํางหฺลยภฺกคฺจะลึงฺลลหฺลฺลเสวมวาลาสฺสเทลึงฺลลปฺรมาณโคกรป-
สเสลาณิยฺบานโนะภะผฺลยงพฺรุลากกฺจะเลยเมไพรยเสวมวาทํางหฺลยพฺพานลลฺลสฺสเทลึงฺลลพฺพานตฺริยสเสโคกร-
ปิทํางหฺลยภฺกสฺลาบอิสฺคฺรุพฺพอนลฺลรียะผฺลึงฺยพฺพานธฺรุลากจฺจะปฺรมาณปานมฺหมินฺณํนํมฺสแนณฺนํพฺรุลากจฺจะเลย-
สทวทํางหฺลยภฺกสฺลาบอิสฺบานเททาเกติรเอพฺรหมโลกฺขํเหือยฺรเททาทิกฺขภริงอิสฺคฺรุพฺพอนลฺลหอนฺงํไค-
รีภฺกรเพิกสฺลาบอิสฺบานเททาเกติรไคตพฺรหมโลกฺขํวิสฺตฺวนรูกํทํางหฺลยภฺกสฺลาบโฉนรูกํเททาเกติรไคตพฺรหมโล-
กฺขเวียรเตโลกฺขภานิตฺรนรูกํรียะนรูกํสฺมาพฺพมฺมยอาพฺกโลทิตฺตพฺรหฺมสภะมกตญะณฺงสภะมบํภกฺข-
โอยเมฺลอะคฺนาละภฺลึงฺงแฉะกาลภานรฺวจฺหฺลึงฺมกฺขํเกติรไคตสฺถานเลินฺนพฺรหมโลกฺขํแฉะจฺเจยฺตเพคฺยพฺห-
นาลโง

อรหฺต (อาณาคา (สกฺขิทาคา (โสธาคา (เวทผลาปฺพุชนฺ (อสณฺญีปฺพุชนฺ (เตพฺรหมปรีส
ชฺชาวมกตลแน
ชา๑๑ พื้ที่ ๔๕

ชนโนสณฺญีภุมแนชามาณจฺจุคฺนาคฺจเวทผลา มานเตปฺพุชนนิงรูกํโสธาสกฺขิทาคาอาณาคา-
อรหฺตโนะคฺมานเลยฺชาอนกฺภาวนาปญฺมชฺฌานันปฺรสาจกฺกํสํคาลปานเททาเกติรเออสนฺญีพฺรหมมานเต
รฺวปฺรภจิตฺรคฺมานเลยฺมานอายุส ๕๐๐ มหากาลนิงรูกฺจจตฺตเลกจิตฺตคฺมาน เลยรีเวทผลาภุมโนะจฺจุอ-
ลฺลสณฺญี ภูมมานปฺพุชนนพฺรหฺมโสธาสกฺขิทาอาณาคาอรหฺตชานกฺภาวนาจิตฺตชะฌมานปานทาบงฺกิตนุ-
เวทผลพฺรหม มานอายุสฺมาน ๕๐๐ มหากาลเตตฺตติยฺมานภุมมกตลภุมแนะปาน ๕๕๐๘๐๐๐ โยช-
ชจิตฺตอรหฺตณฺชนฺนเวทผลา ๒๗ จฺจุจิตฺตอรหฺตณฺชนฺนปาญฺจสุธาวาสมหาพฺรหมโนะเองจิตฺรอาณาคา
๓๑ จิตฺรสกฺขิทาคา ๓๑ จิตฺรโสธาคา ๓๑ จฺจุโพลมกฺขฺนุปาญฺจสุธาวาสโนะเอง จิตฺรปฺพุชนนฺนเวทผลา ๓๕
คิมฺหากุส ๘ รฺวปฺกุส ๕ รฺวปฺกุส ๔ รฺวปฺวิภกฺขปญฺมวีฌาน ๑ กุสวิภกฺขเทตฺต ๕ คิจฺจุวิญญาน-
โสธวิญญานสภะมกตโอบกฺขา สนฺติรณโสมนสฺสสนฺติรณฺนอวจฺจนจิตฺร ๒ คิปาญฺจธฺวาวจฺจนนุ-
โนธฺวาวจฺจนนุอฺกุส ๑๐ คีโสปฺภูล ๘ โมพฺหล ๒ จิตฺตริเทตฺตปฺพุชนนฺน ชนฺนเวทผลาภุม ๓๕ จฺจุจฺจนะ-
โงภฺลึงฺงแฉะเตอพฺกสพฺรหมจฺจะมกฺขํคฺลโกรมอนฺดาบโนะเททาเตทิกฺลจโอยวินาสฺสอนฺตรายเตอ์พียะสพฺ-
ภกิตนพฺรหมจฺจะมกฺขํคฺลโกรมอนฺดาบโนะเททาเตชยลโอยวินาสฺสอนฺตรายอ์พียะวิพฺรหฺมพฺรหมโลก จฺจะมกตล-
โกรมจฺจุจฺจนะเหาลอฺกฺขวินาสฺสอนฺตรายโนะภากฺลโนะเองภฺลึงฺงแฉะกาลโนะโง โดยอนฺนํพพ พฺรหฺมทิตฺตเกติ-
รเทลึงฺมกฺขปาน ๗ คฺวง โลกฺขวินาสฺสอนฺตรายอิสฺโงลฺลอิสฺกาลิผฺลึงฺยพฺพานธฺรุลากจฺจะมกฺขาน ๑๐๐๐๐๐
ณฺนํหาโณมะโลกภฺกฺกยฺวหฺรโนะเอง

ตรีเหตุ ๓ ไสรดา ๓ สกฐิทาคา ๓ อนาคต ๓ อรหนต ๓ สุกคินหา
 ปริตสุภา

ตตติยะชฎมานทั้งบิยชั้นนะโถมะปริตสุภา อปฺปมาณสุภา สุกคินหาภูมมานปฏฺชนนุโสรา-
 คาสกฐิทาคาอนาคตอรหนตญูท่างบิยชั้นนะอนุกตภาวนาตตติยะชฎมานติจบันเทาทเกิดกุนงปริตสุ-
 ภาพฺรหฺม มานอยุสไนะ ๑๖ มหากาลูป อนุกตภาวนาตตติยะชฎมานชามชฺฐมบันเกิดกุนงอปฺปมาณา-
 ภาพฺรหฺมไนะมานอายุสไนะ ๓๒ มหากาลูปอนุกตภาวนาตตติยะชฎมานชาอฺตุตมไนะเกิดชาสุกคิน-
 หาพฺรหฺมมานอยุสไนะ ๖๔ มหากาลูปรีนังสรตติยจิงมายอพิยทุตติยะชฎมานมกตตตติยะชฎมานไนะบัน
 ๕ ลาน ๕ แสน ๘๐๐๐ โยริอรหนตญูท่าง ๓ ชนไนะมานจิต ๒๗ เสมีคฺนาโง คิมหากริยา ๔
 มหฺกชฺติกริยา ๔ อเหตุกกริยา ๓ คิกฺกุสฺสวีกาภาเหตุกะ ๕ คิจฺจวฺวิญญานโสตาวิญญานสมปติจฺจน-
 อุเบกฺขาสนฺติรณโสมนสฺสนฺติรณรูปาวจรวิบากตตติยะชฎมาน ๑ อรทผลจิต ๑ ตฺวฺชา ๒๖ โง จิตอนาคต
 ๓๑ คิมหากุส ๔ มกตกุส ๔ รูปาวจรวิบากจตฺตตฺตชฎมาน ๑ กุสฺสวีกาเหตุกะ ๕ อกุลจิต ๕ คีโลกมฺล-
 จกจิงฺมอพิยธิรีย ๔ อุตฺตจ ๑ ปาณฺทวารวจน ๑ โมนฺทวารวจน ๑ อนาคตามิผลจิต ๑ ตฺวฺชา ๓๑ มฺยโง
 จิตสกฐิทาคา ๓๑ จิตโสตาปติผล ๓๑ จิตตฺริเหตุกปฏฺชน ๓๕ คิจิตอนาคต ๓๐ เวียรเตผล ๑ รือกุส
 ๑๐ ไนะคีโลก ๔ โมะหะ ๒ ตฺวฺชาจิตปฏฺชน ๓๕ ญูท่างตติยมฺท่าง ๓ ชนไนะคิปริตสุภาอปฺปมาณสุภาสุ-
 คินหา รือสถานท่างอิสไนะสิงคฺจฺคฺนาโง

ปริตภา ไสตา ๓ อปฺปมาณภา อนาคต ๓ อภสราอรหนต ๓
 ตรีเหตุ ๓   สกฐิทาคา ๓

ทุติยชฎมานญูท่าง ๓ ชนไนะโถมะปริตภา อปฺปมาณภา อภสรา มานปฏฺชนนุโสตา สกฐิทาคา
 อนาคตอรหนตอนุกตภาวนาทุติยชฎมานติจ ไนะเทาทเกิดชاپริตภาพฺรหฺม มานอายุสไนะ ๒ มหา-
 กาลูปอนุกตภาวนาทุติยชฎมานชามชฺฐมไนะเทาทเกิดชอปฺปมาณาพฺรหฺม มานอยุสไนะ ๔ มหากาลูป
 อนุกตภาวนาทุติยชฎมาน ชาอฺตุตมไนะบันเทาทเกิดชอภสราพฺรหฺมมานอายุสไนะ ๘ มหากาลูป รืออร-
 หนตญูท่างทุติยชฎมานญูท่าง ๓ ชนไนะมานจิต ๒๗ คิมหากริยา ๘ มหาดกริยา ๔ อเหตุกกริยาบิย
 กุสฺสวีกาเหตุกะ ๕ รูปาวจรวิบาก ๒ คิปตมฺณตตติยชฎมานอรทผล ๑ ท่างอิสตฺว ๒๘ โง
 จิตโสตาสกฐิทาคามิอนาคตามิสิงคฺจฺคฺนาคิมหากุส ๘ มกตกุส ๔ กุสฺสวีกาเหตุกะ ๕ รูปาวจร-
 วิบาก ๒ อวชนพริอกุส ๕ โลก ๔ อุตฺจ ๑ ผลจิตตฺว ๑ ตฺวฺชา ๓๒ โง คีเหตุกะปฏฺชนจิต ๓๖ กุส
 ๒๒ รูปาวจรวิบาก ๒ อวชน ๒ อกุส ๑๐ โลก ๘ โมะหะ ๒ ตฺวฺชา ๓๖ มานกุนงทุติยชฎมานญูท่าง ๓
 ชน คิปริตภาอปฺปมาณภา อภสราพฺรหฺมโง มานจิตไนะสิงคฺจฺคฺนา รูปาวจรท่างบิยชั้น ไนะสถานมฺย-
 เสมีคฺนาโง รือไฉมะมหากาลูปท่างหลายไนะจฺวริงโง รือลึงไนะเทาสปฺปเสนโกฏฺฐ จกฺวาล ละตลเกลียง-
 ชฺลากจุมภลตลเกลียงอิสเสนโกฏฺฐจกฺวาลไนะโถมะอสไชยวตฺทายิ ละลึงไนะสิงเทาท่างเสน-
 โทตจกฺวาล สิงตลเทวพฺรหฺมโลก นายไนะโถมะเทาทตติยะอสไชยวตฺทายิโง

ตรีเหตุ ไสตาปติบิย สกฐิทาคา ๓ อนาคต ๓ อรหนต ๓ มหาพ-
 กบิย   พฺรหฺมปารสชา   พฺรหฺมปโรหิตา พฺรหฺม

ทุเหตุตุ ตูรีเหตุตุ ไสเรตตะดา สกขีพุทธา อนาคา อรหตฺต

รัชชนะโมเณนิมานรติยภุมมานทุเหตุตรีเทตปฏฐนพฺพระโสธาสกฺขิทาอาณนาอาอรหิตธา-
อุณกเรวฺปิโนโยทานรทสาสิลเทีบาน มกเกิดโสวสฤทฺษสมฺบาตโอดนิมานรติภิมานเนมานอายุส
๔๐๐๐ พานธณฺาภิปป เป็นิคนาราบในณฺามนุสโลกเนบานพิรย ๓๐ โภฏฐน ๔ ลานณฺา
รียจฺมฺวายอพิยตุเรสุตมกคณินมานรติยเน ๔๒๐๐๐ โยชฺช วิจิตฺตอรหฺต ๔๔ จิตฺตนาคา ๔๘ จิตฺต-
ไนสฤทฺทาคา ๕๐ จิตฺตไนโสธราปติ ๕๐ จิตไนตฺริเทตปฏฐน ๕๔ จิตฺตเทตฺตคปฏฐน ๕๑ ปฺรตฺตโ-
ลมกฺขนานปฺรณินิตฺตวสวติยภฺมิโนเอง เทวตาทฺส ๓๒๐๐๐ ภูยํ

[illegible][illegible]

ริกัฏฐะปุระราหู ๔๘๐๐๐ โยช ริงงายะพิลาสมุจจะมกโกโดย ๑๒๐๐ โยช ริงรเวงก ๖๐๐๐ โยช ริงทุหุภาล ๔๐๐ โยช ทุหมิงดาต ๓๐๐ โยช ริงงายะฉิณเฒ ๕๐ โยช ริงรเวงจุมระ ๓๐๐ โยช ทุเรมา มัด ๓๐๐ โยช ริงรเวงมัด ๓๐๐ โยช ริงทุหุบาทโดย ๒๐๐ โยช ทุหมิงบาทเชิง ๒๐๐ โยช ริงพินแกงโถมกณางโดย ๕๐ โยช ริงรเวงมามโดย ๑๕๐ โยช ปุระราหูมรามาตปุระอาทิตกตปุระจันทกตเตระเทากนมาตวิราหู ๓๐๐ โยช

รัฐรุกทกสินมานพารุยแควโนะเขี้ยวรีเดิมเผงทั้งปวงสิงเขี้ยวทิกนุพพระมหาสุรมุขกเขี้ยว
รัฐรงบสจิมมานแควโนะกรหม

८७

สุถาณสุวรรณเดิมนปาริภทชาตชาสคาลมานรัตนกัฬลเสลล้าอาลัสชาทียสุถาณ ๖ ชาน
ตพหตชาจิตรปฏจฐน ๔๑ ตรีหตถอนาคามีจิตร ๔๘ อรหตถจิตร ๔๔ จันถกัฬจกฐทานรกุสาลัสทีย
พพเบ็นิงคณนาณน้านามนุสโลกนเนะบาน ๓ ไกถถ ๖ ลานันณน้านาชานเทวตากัฬล ๕๐๐๐ ฎายม

ภณญคณัฐรชาทิลันนุไวไนยเทวาทังหลายกัฬลัส ๒๑๐๐๐ โยชชกัฬลัสอัฬยทิกภ ๒๐๐๐ โยชช
ลิจเทากนงทิกภ ๔๒๐๐๐ โยชชจลลตอัฬยภณั พระสุเมรรมานสุรมุตตสิธันนุ ๑ ทังทูลายทังเชรว-
ปรม้านบาน ๘๔๐๐๐ โยชชตริธอนนุเมไซปรววง ๑๐๐๐ โยชช

รียภณัอิสันธวัฏารลัส ๑๐๕๐๐๐ โยชชพสอัฬยทิกภ ๒๑๐๐๐ โยชชลิจเทากนงทิกภ ๒๑๐๐๐
โยชช จนและภณัญคณัฐริอิสันธรมานสุรมุตตสิธันนุ ๑ เชรวบาน ๑๒๐๐๐ โยชช

ภณัมกรวิกัฬลัส ๕๒๕๐๐ โยชชกัฬลัสอัฬยทิก ๑๐๕๐๐ โยชชลิจเทากนงทิก ๑๐๕๐๐ โยช
จนและภณัอิสันธรมานภณักรวิกภ ๒๑๐๐๐ โยช ชุโรวปุนคณาตริ ๑ ไณมะธชนนาปรววง ๒๕๐๐
โยชช

ภณัมสุทัสสุทล ๒๖๒๕๐ โยชชลิจเทากนงทิกภ ๕๒๕๐๐ โยชช กัฬลัสเทลลาง (ปุน)
คณาจนและภณัมกรวิกภภณัสุทลไนะมานสิธันนุครมหาสุรมุตตชุโรว ๑๐๕๐๐ โยชช ทุฬัมปุนคณา-
ตริ ๑ ไณมะทิมิงกุลววง ๑๐๐๐ โยชช

ภณัณินิมนัฐรทล ๑๓๑๒ โยชช พสอัฬยทิก ๒๖๒๕ โยชช ลิจเทากนงทิกปุนคณาจนและภณั-
สุทลภณัณินิมนัฐรมานสิธันนุครมหาสุรมุตต ๑ ทล ๕๒๕๐ โยชชชุโรวปุนคณาตริ ๑ ไณมะทิมิง-
กุลปรววง ๕๐๐ โยชช

ภณัวินินุตททล ๖๕๖ โยชชพสอัฬยทิก ๑๓๑๒ โยช ลิจเทากนงทิกปุนคณาจนและภณัณินิมนั-
ฐรมานวินินุตทมานสุรมุตต ๑ ชุโรว ๒๖๒๕ โยช

ภณัอัสสกาณนทล ๓๒..... โยชชเลทิก ๖๕๖ โยชช จะเทากนงทิกภปุนคณาจ้งายฬยภณั-
วินินุตทเทียภณัอัสสกาณนมานสุรมุตต ๑ ทล ๑๓๑๒ โยชชุโรว ๑๓๑๒ โยช มานตริ ๑ ไณมะมิทววง
๑๕๐ โยช

รียภณัคณัฐราชนุจนและจากรทลาลชิตถภณัพระสุเมรรนุณคาลทวิพทัง ๔ ไน
รียภณัมานอสุรณุไกรมภณัมพระสุเมรรชาฬยภพพนาคัณนุไกรมมหาสุรมุตต

	แปรรตดิ้ง ณีเฏนงวัตุถ			

แนะอาโณ
ตุตตุถสุระ

แนะสุถานปุระ บาทยัราช

แนะยัมภูบาลท่าง ๔ พิจารุณณาสอนกบาป

ริงกุรวาราล... ๑๔๕๐ โยชฺชปรวณมาน ๓๖๑๐๓๕ ...กุนงทิกมหาสุรมุทโนะ ๘๒๐๐๐
 โยชฺชรีกุราสภโนะ ๑๒๐๐๐๐ โยชฺช รีภนุพระสุเมโรราชโนะ นูชากนดาลจกรวาทโง รีภนุพระ-
 สุเมโรราชโนะทิง ๘๕๐๐๐ โยชฺช รีปรวณโนะ ๑๖๘๐๐๐ โยชฺช กุฬสเหล็งอพิทิกมหาสุรมุทโนะ
 ๘๕๐๐๐ โยชฺช รีลิจเทากนงทิกโนะ ๘๕๐๐๐ โยชฺช รีกุฬสพระสุเมโร ๑๐๐๐๐ โยชฺชชาเทวราชนคร
 พระสุเมโรราชฐปรตีสถานนุชามูยนิงภนุครีกุฎฐชามูยนิงภนุคสิลาปรตพีย รีกุราสโนะ
 ๑๒๐๐๐ โยชฺช รีมหาปรตพียกุราส ๑๒๐๐๐ โยชฺช คัลลลิสสิลาปรตพีย รีเอเล็ปรตพียโนะปรต-
 ปลึงแตแควนุมาสชาพิภพภนาครราชฐเอเล็สิงแตมหาสุรมุท รีอตุตตะปรตพียโนะกัราส ๔๘๐๐๐๐
 โยชฺช โนะสิงแตสิลาปรตพีย วาโยปรตพียโนะกัราส ๔๖๐๐๐๐ โยชฺช รียททิงนิงปรวณอนนุตร
 โยชฺชทริกทิกทุกขไกรมโนะชาอจจากาสตนิงปรวณพูนานอาสิรายคูนเองชาธมุดาโลก รีนิงคูน-
 นานภนุคพระสุเมโรราชเทาดลภนุอวิจิมหานรูกภนุภนุอิสุกาน ๒๐๘๓๖๐ โยชฺชพียภนุพระสุเมโรเทา-
 ดลภนุคาลุขุฑูรีปโนะ ๒๗๔๘๖๐ โยชฺช อพิชุฑูรีปเทาดลภนุคจกรวาทโนะ ๒๗๔๘๖๐ โยชฺช
 รีภนุพระสุเมโรราช..... ๓ โยชฺช รีย.....เนะมานฐวีปตุง ๕๐๐ ชาบริยวาร์ นูวณคาลมหาสุรมุท
 รีทิสเอทกสินพระสุเมโรทิง..... ๑๐๐๐๐ โยชฺช รีทิกลิจชามหาสุรมุทโนะ ๔๐๐๐ โยชฺชชาทียไพโร-
 เหมพูนานเนาว ๓๐๐๐ โยชฺช ทียมนุสผงทังหลายนุว ๓๐๐๐ โยชฺช รีสุรูก ชนบทโนะ ๘๕๐๐๐ โยชฺช
 มานกุสลาตติยสุรูกสทิง มานโอโรตุลฐุมังทังหลายกเจริน รีสุรูกแปรตโนะชาวไฟรายพระเหมพูนาน
 ๑๒ ตูรกุลโถมะ วนคาลแปรตมูย สุนคบาทา แปรตมูย โถมะคฤชชาทกแปรตมูย โถมะอติชลิกะ-
 แปรตมูย โถมะคตนาทิตแปรตมูย โถมะนิชนามแปรตมูย โถมะอะคตนาทิกแปรตมูย โถมะ-
 สฎกแปรตมูย โถมะปัพพตังแปรตมูย โถมะวิมานิกแปรตมูย โถมะมหาแปรตโนะมานรียีโยมะ-
 หิมมานูกนงแปรตนครูย รียไกรมชุฑูรีปเนะจะเทไกรม ๑๐๐๐๐ โยชฺช โถมะยัมโลก พระยัมม-
 ราชฐแตงพิพากุสลาอสมนุสฐวีบาปติจ เทาเกิดเทียบทิส...นรูก รีสตุวเอนาปานรูกกุสผลนุ-
 โนะจียุตอพิยนรูกเหล็งเทาสวรุก รีสตุวเอนาพูนานฐวีบุณโยยทาน โนะพระยัมราชฐคณติงกุตทัง
 ๓ คือ ชรา ภูยาธิมร รีสตุวเอนาปานฐวีบุณโยยทานเหยอติชิตเทารุลาท เทาพานนรูกเหยวูเงว-
 พูนาน ปราบพระยัมราชโนะพระยัมราชฐปราบ...

สณฺฑิวนรูก

กาลสูตนรูก

สภามณฑล

โรจนวิทยา

มหาโรจนวิทยา

ดาปวิทยา

มหาดาปวิทยา

มหาอภินิหาร

พระบาทพระนโมพุทธานุสิงห์

ภันโสมนกุตตบรรพต

เกาะสุรต

กิตติยูกุฬสพระองค์ ๔๐ หาดถ คือ พุทธากุณสนธ
ไทรพา (ดา) ยุคกุฬสพระองค์ ๓๐ หาดคือพระพุทโธนาตุ้ม
ทวารปฐยุคกุฬสพระองค์ ๔๐ หาดคือพระพุทโธนาตุ้ม

กาลียูกุฬสพระองค์ ๑๒ หาดคือพระพุทโธนาตุ้ม
โคตม
เกาะลูงกา ๕ โยชชโดยสุเมรีศรี

พาราณสีสาวตติยเวสาลี มิตติลาลวีย โกลมุกิเชนียะตฤกสิลาจุมปากศาตลัสสุสมาธิรี-
ราชคหักปิลวตฤกเชตตรณจสงคสิ โกลินรายถโยปุเร อิมเตโสพสนคราเตเดิมพระมหาโพธิ์เทศล-
สตตมมหาสถานบาน ๓๐๐๐ โยชช เติรบาน ๓ แซตตตตมมหา สถานเทศลโสพสมหานครย ๖๐๐
โยชเตร ๑๔ แซ

ต่อไปนี้เป็นแผนที่ประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ

ทณลทิกสาพพ เกาะขุนเมียว ไชยศรีย สุรกฐิส สุรกฐิรไนย สุรกยา... เกาะรามคาม สุรกยา...
เกาะปราว ชัน ฉาปา ปาห์ง สุรกยามิย นครสุริยอยุธยา นครเพชบุรี ยีหน ตาณีย นครอแจ
สุรกมนโค สุรกปราน ฉลาง อานัน สุรกสันตัน สุรกจนทูป ศาตบุรีย นครสุริยัมมราชไสย
มริทช ตลวง ถวาย ขนธราช ปาตตูลิบุตร สุรกยวน สุรกแฆมร ชามา... ชาเสสุริ ๒๐๐ ซาต สุรกจาม
แพต ลัฟาง พระลัาง เวทีราส สุรกเมฉุมวญ สุริภียราส... นครหลวง โรงถูก เจียง ไมย สุรกกวางทุ่ง
เทวลูงกา นครปาณจาล นครปาตตลียบุตร สุรกไถยวาน สุรกปกคัง คานาหมพริก สวตตณิก
สุรกปงเจาว สุรกณัมคัง มนุสจุนทาล มนุสพียบาก ๔ ซาต นครโอเชน เชวีทกรกรียา ชามนุสและ-
สิลธนู ๓ ซาต ซาปโรหิต ๑๒ ซาต นครสาคล ซาพรัม ๔ ซาต นครอินทิบาต จ้ากนคร สงกตนคร
โพธิ์พระกาดพระโกสลา สุรกสาแกต เต็ม...นางถวายมฐปายาส สุรกข...ทุโณมะสลิภกีย
สุรกทังโนโณมะสลิภกียตามนุบุรพกาปเดิมร้าง พระมหาโพธิ์นุกนาลเตยพริงกพุส ๑๐๐ โยช
แผลธูลา จูมกชามาส สุรกมฐราชช นครโรมนไสย ซานครทิสาลโมกข โณมะอาชปาลนีโครธ
ทิจังกรัตตณการ สุรกเสสุริย ซางบาสุจิมมานสุรกขฐิลครามสถานพรัมมา

นครลิมภีย นครกลิงคราส นครพาราณสี ปาลียไลย ภันโธสินุทธียพระจงกรม ซาอามา-
ตตมาน ปราชญา ๕๑ ซาต ปาวายนคร สุรกสาวตติย สุรกเสสุริ นครโกสินราย นครเชตโอดต
นครอาลวียชามนุสมานปราชญา ๔ ซาต นครมิฐิลา ซางโอดตรปณจล มานภันโธสิรปุพพา
สุรกโนโณมะสลิภกีย นางอมปานิยเกิดทงเดิมสวาย นครฐาสลีย สุรกยิปุณทัม สุรกนาคุสลา

ขาข้างนาง ๔ ขาด สุระมุขสีนาคยุ สุรุกสูสมาร ๑๑ นครกุดตผา สุรุกมขลีย เดิมแกสปาสลีย
 นครองวัก สุรุกโรมราชช สุรูกนาคยุปตา นครหงสาวดี นครทาง นครค่างอุ สุรุกขิง คีร์ยนคร
 นครอครราชช ขามเจาวคี่รีย ๒ ขาด สาขลนคร สุรุกมูลาสูรีย นครอดบนน นครคณาราช นคร
 ปาไลยกาส ขากดำมาสขาด ๑ ขามนุสนุวารไพร ขอนนุติกรมขาด ๑ นครสุรียภูกุขเมา สุรูกนารีย
 ขากูรจขาด ๑ ขากูรปขาด ๑ ขาสตวกรสา ๔ ขาด ตากลิล ไพรยเนโถมะโอดรมนทา เดิมขาโก-
 หาจัมปาก ขาเสตจณกขขาด ๑ กุดกราช ขาเสตจขรูขขาด ๑ ขาสตวทหาขาด ๒ ขาโกสมก
 ขาดริส ๔ ขาด ขาแฉจจก ๑ ขาด อุเชนีย ขาลิก ๔ ขาดถลงกต ขาโค ๕ ขาด สุสุมาคี่รี ราชคิหะ
 ขานายพรวน ขอนุสยาขาด ๑ อลวิซากินแล่นขาด ๑ มิติลา ขาสะ ๔ ขาด มหาโพธิยขาเสตจกนุตรส
 ๒ ขาด อชปาล กบิลภาส ขาตุรกวต ๓ ขาด ขาดรียเขมา สวาทูติ ไพบาสลีย พารานลีย เดิมแกส
 ขาเปรัสมาส ๑๓ ขาด มุจลิน ขามาน ๒ ขาด อินุบาท ไพรยเนโถมะยาอะ เดิมขาโกทา โกลินราย-
 มานพระสุธูป ๑๒ โยช โถมะเกาะรกเดิมขาโกท้าว ขาเสตจกโงก สตวกรรียกนกนุยครบูกบาล
 ขามหาฤๅษี ๙๖ ขาด โถมะวิชาขรบทพุด พหลบทพุด ๖๐ โยช ไทโกรม ๕๔ โยช ขาสวาส ไพรสุวาย
 ๘๐๐๐ ฤยาม ไพรขุนเดิมขาโคทา มานแผลในะแสง ๑ ๘๐๐ ฤยาม นางมุนีผลปราคาขา เครื่องอพร-
 โนะชากรหมเจมกขางเมค รามสุรเพ็ญเหียนิงจงบานเทพิพุกเจิงโจลเหียบาญนิงก้ามเกลิงมินตวูนาง
 รีเดิงนุก้ามเกลิงโนะตวูเออญนัมภาตตุริม ๑ มนุสผงท่างหลายถาผุขุข ขาพรวน ๕ ขาด ทิกจกเทา-
 กุนงน ๖๐ โยช โถมะพลหกทหาชากรเพ ๑๖ ขาด ไพรญนุสาลิบาทขาดรีเขมา ๓ ขาด ขาดรี
 ๓ ขาด โนะโถมะรามสุรผุสยเดิง จัรียนุเจริน ขาสวาส ๑๐ ขาด ไพรสุวายเขว็ด ๘๐๐๐ ฤยาม
 ไพรเนโถมะมหาพิรียหะเดิมขาโคห้ามานวงฐะวีแสงจก้า รีมนุสโนะนิเตบายโภชสาสิยลงสนนแตกเกิด-
 เองกาลนัจรียโนะสุลาบเหียนกนุญโนะอ่องทุกมณิเมขลา เกิดขามกกรุย ๒ ขาด กุนงมหาสุระโนะ
 ๕๔ โยชช ขาแอกทักขาด ๑ ไพรจิก ๙๐๐๐ ฤยาม คีร์สาขุข ไพรอเพา ๘๐๐๐ ฤยามญนสนนแตก
 ๘๐๐๐ ฤยาม ไพรตรลราช ๘๐๐๐ ฤยาม ฌามกเกิดกรนงทียโนะเออง สุนนปรพุดกพุส ๔๖๐๐๐ ฤยาม
 ขานาคขุสนแวง ๑๒๐ หาดุด กุพุส ๙๘ หาด เขิงแวง ๕๖ หาด ขาสว ๑๐ ขาด ไพรกรหม ๖๐ โยช
 ไพรสนนแตก ๕๐๐๐ ฤยาม ไพรจิก ๙๐๐๐ ฤยาม ไพรอเพา ๘๐๐๐ ฤยาม เต็มขุคัม ๔๖๐๐ ฤยาม
 มานเดิมแกววีธูรตากนุสตีตยมาส มนุสลาภินียสุระ ๕๔ โยชช ของนแถบขาด ๑ ขลาจัมสัล ขลาญมม-
 นิงเดิมพงรกริกหุรเทมเสืองสึลา ๖๐ โยช โถมะกานคองคา อพิยลาโนตุดตสุระคลเทาสึลา ๓๐๐ โยชช
 ไพรอเพาคุดเชมญ สาสิยส เทียบกุนาล เดิมสุวาย ๘๐๐๐ ฤยาม ไพรจิก ๔๐๐๐ เดิมจาน สาสิยกุรหม
 ขาสตวตาวว ๒ ขาด เดิมร้าง ๑๐๐๐ ฤยาม ขาตุมาต ๔ ขาด พระอาจารย์กุนาลสุระ ๕๔ โยชน
 ขากิณรขาด ๑ พระมหาฤสืออารีย ไพรสุวาย ๘๐๐๐ ฤยาม มนุสเขพียนุมาตโคท้าว ๖๐ โยช ขาโคโ-
 สพุกราช ๕ ขาด ไพรอเพาเดิมปุ่นเดิมสุลา ไพรจิก ๔๐๐๐ ฤยาม ไพรขุนผลตุงกอมจะทิก ๖๐
 หาบ ทุหม ๔๐๐๐ ฤยาม สุวโขชสาสิยส ๔๐๐๐ ฤยาม สุวโขช (สาสิย) กรหม ๔๐๐๐ ฤยาม ไพร-
 กรหมมานแผลบาน ๔๐๐๐ ฤยาม ไพรโหมก

ฌนคณฐมาคุด ปรพพุดถกแวงลาย ๒๐๐ พารุยแทนแวง ผุคาเผ็ญชาสพพเญย ฌนรทิกหุร
 ๓ ชุ่มเหียนุรเจมเทาโดยทิสบ่งพระอาทิตย์ ขาทภูธรุดนแะเออง ฌนคชกุดแวง ๖ ปรการกพุส ๒๐๐
 โยช พระบาทสุรียวิกรัมเหาะชยาน ฌนสุทสตุจมาส ๒๐๐ พารุย ฌนาลกุดแวงเขียว ๒๐๐ พารุย
 ทิกหุรอพิยฌนโรโนตุดตสุระบ่งพระอาทิตย์ ฌนไทยลาลตุงปราก พระบาทพระอิสูร มานโคหามาสา-
 ราชสุยสณินดเสจตวขาอาหาร ราชสีเหม็งนียสตุว ขาโงก ๓ ขาด พระบาทโอุหมพร ฆตคากาลป

ภาณุวิกรมพรพุดตนาบุลพพุดต ยกสน ๔๐๐๐ ราชสีนียเสมว โฉมะระตุดกาลสุระจੰมย ๕๔ โยชช
 ราชชสีกรหมณียสุวณิงเสลิก ไพรสุรวาสลียกรหม ๔๐๐๐ ภายาม ไพรตรีบน ๔๐๐๐ ภายาม ไพรยกร-
 หมจੰมย ๔๐๐๐ ภายาม ไพรยสุรวโกชสาสิยส ไพรโอเส็ก ๔๐๐๐ ภายาม ไพรเชวดี ๔๐๐๐ ภายาม
 ชาแอก ๒ ขาด นูสิหปรเทศสุระ ๕๔ โยชช ไพรยอเพาวเดิมปุ่นเดิมสุลา ๔๐๐๐ ภายาม ไพรยจิก-
 คุรียบปุ่นลูกดริย ๔๐๐๐ ภายาม ไพรสุรวโกสาลี ๔๐๐๐ ภายาม นางนารีผลลุดจุกรม ๑๖
 ชามหาถี ๑๖ ขาด กุฬภณัฒมปุพานธมาน ๔๐๔๐๐๐ กุฬลเอทูลาย จังย ๓๐๐๐ โยชช กุฬส-
 ฒมปุพาน ๕๐๐ โยชช มานทนุแลทัง ๗ ทูลาย ๑๐๐๐๐๐ ภายาม ไพรสนนแดก ๔๐๐๐ ภายาม แปรตวิมาน-
 แปรต ๑๒ ชุฟูก โพธิ์สตุวชาทง ชาเสดจสตุวทังหลาย กนตมนุสรุระ ๕๔ โยชช ชาเสดจราชชสีนุ-
 ภาณณาคโคหิ ไพรสุรม ๔๐๐๐ ภายาม โพธิ์สตุวชารุกเทวดา ๓๐ ขาด ไพรสุวยแผลปุ่นกอมกุฬส
 ๑๐๐ โยชช ไพรกรบาส ๔๐๐๐ ภายาม รุกเทวดาโนว เดิมกนตุดไพรยทูลาย ๔๐๐๐ ภายาม สนเล็กชาร-
 ฎลาจจะชามาส เดิมหุริงชุฟูล ๑๐๐ โยชช แผลปุ่นโมลก มหารชนาคยราช พระโพธิยสตุวชาคุรุ ๒
 ขาด เกาะ โพธิ์สตุวชาสมุตเทวดา ตรีโฉมะติมิติมจกุลแวง ๑๐๐๐ โยชช นูจนโละภณัฏกรวิกนุสิทธ-
 ตรีโฉมะทิมจกุลแวง ๑๕๐ โยชช นู จนโละภณัณิมนัธรณิงภณวินนตูก ตรีโฉมะมะหัทิมจกุลแวง ๕๐๐
 โยชช นูจนโละสตุทนิมนัธรโนะโง ตรีโฉมะวีคิแวง ๑๒ โยชช นูจนโละภณวินนตูกนุสทาน พระโพธิยส-
 ตุวชานาคยราช ๒ ขาด พียโนยอาลวุกนาคยราช พระสุเมรรกุฬส ๔๐๐๐ โยชช นูชางทิสบุรโฉม-
 เวปชติ ๑ โฉมะสุจติ ๑ กุฬสโนะ ๑๖๐๐๐ โยชช ขางทิสทาทุสนโฉมะสตุทียองค ๑ โฉมะสปรวองค ๑
 รียเอททิงโนะ ๑ ๑๐๐๐๐ โยชช ขางทิสบาสุจิมโฉมะวิราสุรองค ๑ โฉมะบริกาสุรองค ๑ ขางทิส-
 โอตรโฉมะราหองค ๑ พรหมทาทุอง ๑ เดิมมนาส รียเสดจนาคยณะปฺรเตาโอยกุนแหลทิก ตรีณะ-
 โฉมะนิริยมหา อนนปฺรแวงนุกนดาลพระสุเมรรยุคณุช ตรีณะโฉมะอาณนตปฺรแวง ๕๐๐๐ โยชช-
 นุกนดาลยุคณุชอสิณนร วิสรุมตณะชาปวิวารพระสุเมรร ตรีณะอชุนาโรปฺรแวง ๑๕๐๐ โยชช นุก-
 นดาลอสิณนร กรวิก พียภณุกุฬนาคคยราช สุวยแผลปฺรพาน นาคณะเกิด เทียพไพรายเชวดี
 ไพรยสุรม สตุวอินทริย สุรมุตเทวดา รียสตุวอินทริยณะ แดงเทาพ้ามมนุสนนุโอตรนกรเทียเทาโจลนุ-
 นุพพพระมหาสุรมุต ไพรสุวย ๔๐๐๐ ภายาม ไพรยสุรม ๔๐๐๐ ภายาม ณะพียภพนาคยราช
 ไพรชนูร พริกเทวดา.

หอสมุดแห่งชาติ
กรุงเทพฯ

ไตรภูมิฉบับภาษาเขมร

